

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu
Jindřichův Hradec

Katedra managementu veřejné sféry

Bakalářská práce

Soňa Duspivová

2008

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu
Jindřichův Hradec

Katedra managementu veřejné sféry

**Podpora rozvoje lázeňských služeb
Třeboňska z finančních prostředků EU**

Vypracovala:

Soňa Duspivová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martin Musil

Třeboň, duben 2008

Prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
»Podpora rozvoje lázeňských služeb Třeboňska z finančních prostředků EU«
jsem vypracovala samostatně.
Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Třeboň, duben 2008

.....
podpis studenta

Anotace

Podpora rozvoje lázeňských služeb Třeboňska z finančních prostředků EU

Práce zhodnotí čerpání prostředků EU v minulém programovacím období do oblasti podpory lázeňství na Třeboňsku a ukáže možnosti této podpory pro různé participující subjekty v programovacím období 2007 2013.

duben 2008

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci
bych chtěla poděkovat

Ing. Martinovi Musilovi
z Vysoké školy ekonomické v Praze,
Fakulty managementu v Jindřichově Hradci

OBSAH

ÚVOD.....	- 1 -
METODIKA PRÁCE	- 3 -
TEORETICKÁ ČÁST.....	- 4 -
1. LÁZEŇSTVÍ.....	- 4 -
1.1. VZNIK A PŮVOD LÁZEŇSTVÍ.....	- 4 -
1.2. LÁZEŇSTVÍ V EVROPĚ	- 5 -
1.3. LÁZEŇSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH	- 6 -
1.3.1 Služby poskytované lázeňským zařízením	- 8 -
1.3.2 Způsob poskytování lázeňské péče v ČR, návštěvníci lázní a wellness	- 9 -
1.3.3 Organizace a instituce působící v oblasti lázeňství a wellness	- 10 -
1.4. LÁZEŇSTVÍ V JIHOČESKÉM KRAJI.....	- 11 -
1.4.1 Předpoklady pro další rozvoj lázeňství a wellness v Jihočeském kraji	- 12 -
1.4.2 Lázeňské město Třeboň	- 13 -
1.4.3 Třeboňské lázně	- 14 -
2. REGIONÁLNÍ ROZVOJ	- 17 -
2.1. STRATEGIE A VIZE ROZVOJE JIHOČESKÉHO KRAJE	- 18 -
2.2. REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÉ AGENTURY	- 19 -
2.2.1 Regionální rozvojová agentura jižních Čech RERA a.s.	- 20 -
3. PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2004-2006 A ČERPÁNÍ PODPORY.....	- 23 -
3.1. REGIONÁLNÍ POLITIKA.....	- 23 -
3.2. PŘEDVSTUPNÍ POMOC – PHARE, ISPA, SAPARD	- 25 -
3.3. STRUKTURÁLNÍ FONDY	- 26 -
3.4. CÍLE POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI.....	- 27 -
3.5. INICIATIVY SPOLEČENSTVÍ	- 28 -
3.6. OPERAČNÍ PROGRAMY	- 29 -
4. STRUČNÝ PŘEHLED OPERAČNÍCH PROGRAMŮ PRO OBDOBÍ 2007 – 2013	- 32 -
PRAKTICKÁ ČÁST	- 34 -
5. ZMAPOVÁNÍ PROJEKTU „TŘEBOŇ– ROZVOJ LÁZEŇSKÉ INFRASTRUKTURY“	- 34 -
5.1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O PROJEKTU	- 34 -
5.1.1 Umístění projektu.....	- 35 -
5.1.2 Popis výchozí situace	- 36 -
5.1.3 Stručný popis obsahu projektu	- 37 -
5.2. ZÁVĚRY VYHODNOCENÍ PROJEKTU	- 38 -
5.3. POUŽITÉ ANALÝZY A POSTUPOVÉ KROKY	- 39 -
5.3.1 Závěry hodnocení.....	- 43 -
5.4. STRUČNÝ POPIS PODSTATY PROJEKTU	- 43 -
5.4.1 Důvod realizace projektu	- 45 -
5.4.2 Volba řešení a cíle projektu	- 46 -
5.5. STAVEBNĚ-TECHNICKÉ ŘEŠENÍ PROJEKTU	- 48 -
5.5.1 Etapy projektu.....	- 50 -
6. SWOT ANALÝZA A Z NÍ PLYNOUCÍ NÁVRHY.....	- 56 -
6.1. PŘÍLEŽITOSTI PRO PARTICIPUJÍCÍ SUBJEKTY	- 58 -
ZÁVĚR	- 62 -

Úvod

Se změnou společenského systému v naší zemi došlo k převratné změně nejen v oblasti majetkoprávních vztahů výrobních prostředků, ale naší zemi byl určen i zcela nový ekonomický směr. Do popředí podnikatelských zájmů v oblastech s nižším průmyslovým potenciálem se na přední místo dostává rozvoj cestovního ruchu a turistiky. Intenzivní zemědělství bylo v rámci Evropské unie nasměrováno do klimaticky výhodnějších oblastí, kde se produkuje s nižšími náklady.

Tato restrukturalizace činnosti se projevila úbytkem pracovních příležitostí také na Třeboňsku, a proto zde bylo nutné hledat nové zdroje ekonomické činnosti. Trend turistiky s tradicí lázeňství byl bonusem tohoto kraje, jasnou prioritou a vyřešením dilema, jak směřovat v oblasti dál. Bylo by zcela scestné uvažovat zde o průmyslových zónách, když je Třeboňsko chráněnou krajinnou oblastí s nalezišti léčivých přírodních peloidů. Cíl byl stanoven sám o sobě, nejdůležitějším úkolem bylo, jak se záměru zhostit co nejlépe. Město Třeboň se již chopilo příležitosti, která se naskytlá v programovém období 2004 - 2006. Vedení města, ale i místní obyvatelé si byli vědomi, že nemohou přijít na trh s něčím zcela novým, co v oblasti lázeňství ještě nebylo. To by bylo scestné. Avšak všichni si plně uvědomili, že je nutné zaměřit se na směry, které patří k moderním trendům a požadavkům klientely. Nutná byla tedy modernizace, ale i orientace na zdravotní wellness pobyty. Mimo požadavků na vybavenost území technickou a dopravní infrastrukturou, nenarušeného přírodního prostředí je dnes důležitá i nabídka služeb a nabídka péče o zdraví. Záměry, se kterými tato fakta dávají dobrou záruku, zvyšují mnohonásobně šanci na možnost čerpání finančních podpory z fondů Evropské unie.

Má bakalářská práce se právě tímto druhem podpory zabývá. Téma podpory rozvoje lázeňských služeb Třeboňska z finančních prostředků Evropské unie jsem si vybrala z několika důvodů. Týká se oblasti, ve které od svého narození žiji, je pro mne důležité, aby se oblast i nadále rozvíjela a zůstala atraktivní. Jako studentka jsem opakovaně o prázdninách měla možnost poznat vlastní provoz v Bertiných lázních. Také mne zajímá, jak lze využít šancí, které se nám otevírají tím, že jsme se 1.5. 2004 staly členy Evropské unie. Má práce bude rozdělena na dvě části. Cílem teoretické části bude vytvořit ucelený přehled tří oblastí: lázeňství, regionálního rozvoje a programového období 2004 - 2006. Budu vycházet zejména z nastudovaných materiálů k danému tématu. Tento teoretický základ bude zároveň východiskem pro část praktickou. Jejím cílem bude již zmapovat konkrétní

projekt realizovaný na Třeboňsku, týkající se podpory rozvoje lázeňských služeb. Zde budu mapovat projekt „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“, který byl finančně podporován v minulém programovém období 2004 - 2006 z finančních prostředků Evropské unie. Na základě výše uvedeného se pokusím odhalit „bílá místa“ v oblasti rozvoje lázeňství na Třeboňsku. Chtěla bych nastítnit možnosti pro další participující subjekty, kteří mají možnost čerpat finanční podporu z evropských fondů v programovém období 2007 – 2013. Zároveň bych chtěla přispět k rozvoji celkové vybavenosti území pro cestovní ruch a turistiku v souvislosti s regionálním rozvojem.

Metodika práce

Při tvorbě mé bakalářské práce se jako první zaměřím na **metodu shromažďování a sběru informací**, která bude důležitá jak pro mou teoretickou tak i pro praktickou část práce. První fáze bude mít popisný charakter, a proto začnu shromažďovat literaturu tištěnou, ale pokusím se získat i různé zdroje informací z internetu, z odborných článků novin a časopisů. Další zdroje informací bych chtěla získat na eurocentru v Českých Budějovicích, případně od regionální rozvojové agentury Jihočeského kraje, kterou je RERA a.s. Pro získání informací pro praktickou část, ve které bych chtěla zmapovat finanční podporu do oblasti lázeňství na Třeboňsku v programovém období 2004 – 2006 a následně navrhnout oblasti možné podpory v příštím programovém období 2007 – 2013, bych chtěla oslovit kompetentní osoby z Městského úřadu v Třeboni, které se této problematice věnují.

Při zpracování informací budu postupovat pomocí několika metod, zaměřím se na **běžné, informativní i důkladné čtení**. První informace budu získávat na základě informativního čtení, ze kterého si vytvořím přehled, zaměřím se pouze na určité vybrané kapitoly, které se budou týkat mého tématu. U běžného čtení si budu psát poznámky, podtrhávat pasáže, ke kterým se budu později vracet. U způsobu důkladného čtení si budu dělat výpisky a zároveň si budu vypisovat citace. Zaměřím se na interpretaci informací, mezi nimiž budu hledat vztahy a souvislosti. V teoretické části, která bude popisná, se budu snažit co nejpřesněji vyhodnotit, vytrdit a zpracovat získané informace a vytvořit tak přehledný celek. Také se budu snažit využít **metody založené na analýze získaných informací** a to jak u teoretické tak u praktické části bakalářské práce. U teoretické části pravděpodobně využiji některou z **metod práce** jako je metoda srovnání, pozorování, hodnocení, porovnávání, analýzu, analogii či syntézu. Na základě těchto metod budu postupovat. A snažit se tak objasnit a poznat daný objekt.

Teoretická část

1. Lázeňství

1.1. Vznik a původ lázeňství

„Na samém počátku vývoje lidstva upoutávaly přírodní jevy pozornost člověka. Šlo především o zřídla teplé až horké vody, minerální prameny, které byly odlišné od běžných pramenů zejména svým vzhledem, teplotou a chutí. Zájem přitahovala také ložiska rašeliny, slatiny a bahna. Lidé pomalu poznávali léčivý a regenerační vliv těchto přírodních zdrojů na lidský organizmus a naučili se jej využívat.“¹

Využívaly se přírodní léčivé zdroje, lázně, koupele, a samozřejmě, že i pití vod hrálo v lékařství značnou roli. Tento typ léčby patří vůbec k nejstarším na světě a je uznávaný i v současnosti. Léčebná místa postupně vznikala v blízkosti přírodních zdrojů. Rovněž ložiska rašeliny, slatiny a bahna poskytovala cenný materiál pro ohřívané koupele a zábaly, oblíbené zejména u revmatiků. Příznivé přírodní podmínky umožnily vznik mnoha vyhledávaným léčebným místům. U zrodu lázeňských míst však nebyly vždy přírodní zdroje. Lidé často věřili v silné osobnosti léčitelů, často laiků, kteří prosadili nové metody, využívající k léčbě například jen obyčejnou studenou vodu, což rovněž vedlo ke vzniku renomovaných léčebných míst.

Tímto způsobem vznikala místa a sídla, která dnes označujeme jako lázeňská. *„Tato místa získala oblibu již ve středověku a plného rozkvětu dosáhla od 18. století n.l.. Lázně a lázeňská místa nejsou rozloženy po celém světě rovnoměrně. Přestože se využitelné přírodní zdroje vyskytovaly na mnoha místech, zůstalo lázeňství v pravém slova smyslu zejména evropskou záležitostí. Částečně se také vyvíjelo v Asii, zde především v Číně, Japonsku a Indii. Nejstarší tradice lázeňství pocházejí v Evropě z Itálie, dále pak z Německa, Francie, Španělska, tradice je rovněž i v Českých zemích, v Polsku a Rusku.“¹*

¹ Historie lázeňství, dostupné z URL: <<http://www.margarita.cz/history.htm>> [online] [cit.2008-24-01]

1.2. Lázeňství v Evropě ²

Lázeňství v Evropě má velmi dlouhou tradici. Než se dostalo do dnešní podoby, prodělalo značný vývoj. Mnoho lázeňských míst zakládaly římské legie, které při svých taženích využívaly termální a minerální prameny. Na podobném principu, tedy využívání termálních pramenů vznikaly i lázně v oblasti středomoří, které se dnes už nenalézají na evropském území – například v Turecku, Tunisu či Izraeli. Odlišné přírodní podmínky, zdroje i kultura vedly k vytvoření různých druhů lázní na evropském kontinentě. Jako lázeňské velmoci dnes vidíme především Německo, Francii a Itálii. Jsou to země s tradičně velmi rozvinutým a využívaným lázeňstvím. Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko, Španělsko, Slovinsko a Chorvatsko patří mezi země s významnými lázeňskými místy. Evropské lázeňství je velmi úzce spjata také s cestovním ruchem a mnohofunkčním využíváním daného místa, například pro pěší a cykloturistiku, návštěvu kulturních památek, poznávací pobyty, zimní sporty v případě horských lázní atd.

V Evropě je lázeňství vnímáno především jako prostředek k relaxaci, regeneraci a zkrášlení těla. Lázně jsou potom vnímány jako místo odpočinku, meditace, společenského setkávání či kulturního a sportovního vyžití.

„V současnosti se v Evropě uplatňují dva proudy lázeňství:

- *Tradiční léčebné lázeňství (Německo, Rakousko, Česká republika, Slovensko a Polsko).*
- *Wellness a zdravotní cestovní ruch (Španělsko, Itálie, Francie).*

Oba tyto proudy spolu s dynamickým rozvojem a změnami prostředí, ve kterém působí mnoho obtížně kontrolovatelných vlivů, jako demografický vývoj, ekonomické, politické, sociálně-kulturní, technicko-technologické síly, rostoucí konkurence, ovlivňují názory na další vývoj našeho lázeňství.“ ³

Jedna strana zastává názor, že léčebný pobyt by neměl být kratší než třítýdenní, neboť až po této době se začnou v plné míře projevovat léčebné účinky. Druhá strana se snaží prosazovat pobyty kratší v závislosti se změnou poptávky trhu. Jde o pobyty rekondiční a regeneračně-relaxační, většinou desetidenní, týdenní či víkendové. Zájem o

² INDROVÁ, J. a kolektiv, *Cestovní ruch: (základy)*, Praha: Oeconomica 2007, ISBN: 978-80-245-1252-5 (brož.)

³ Cestovní ruch, dostupné z URL <<http://www.cestovni-ruch.cz/zdroje/lazne-marketing.php>> [online] [2008-27-01]

tyto pobyty mají lidé, kteří si nemohou dovolit a nebo nechtějí pobytu v lázeňském zařízení věnovat 21 či 28 dnů a přesto chtějí udělat něco pro své zdraví alespoň krátkodobou změnou rytmu všedního života.

Graf 1. Průměrná doba pobytu v českých lázeňských zařízeních 1995-2006

Zdroj: Inspektorát lázní a zřidel MZ ČR, dostupné z URL: <<http://www.mzcr.cz>> [online] [2008-01-28]

1.3. Lázeňství v Českých zemích ⁴

Tradice českého lázeňství jsou mladší, než je tomu v jižní Evropě a v zemích středomořské oblasti s antickými vzory. Přesto si však naše lázeňství získalo v minulosti věhlas i vážnost v evropském povědomí a zároveň i své místo v dějinách lékařství a balneologie.

„Na našem území se začalo lázeňství rozvíjet od konce 18. století. Konec 19. a počátek 20. století je označován jako „zlatá éra našeho lázeňství“ a v podstatě lázeňství již tehdy bylo založeno na stejném principu jako dnes.“ ⁵ Především vychází z poznatku, že zdravotní stav obyvatelstva je velmi důležitý indikátor kvality života. Součástí péče o zdraví je i péče lázeňská. Snahou je léčit nemoci s využitím přírodních léčivých zdrojů. České lázeňství skutečně tyto zdroje využívá s významným podílem přímé lékařské péče a s komplexním přístupem k léčebným pobytům. Lázeňský cestovní ruch představuje významnou zdravotně-preventivní funkci, lze jím zajistit upevnění tělesného zdraví a duševní rovnováhy a je pokládán za nejefektivnější druh cestovního ruchu, který se podílí

⁴ BURACHOVIČ, S., Weiser, S., *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Praha : Libri, 2001, ISBN: 80-7277-048-9 (váz.)

⁵ Sdružení lázeňských míst, dostupné z URL<<http://www.spas.cz/historie.htm>> [online] [2008-01-28]

na rozvoji zahraničního cestovního ruchu a představuje pro Českou republiku příjmy. Je také významným zdrojem prosperity regionu a tím i souvisejících podnikatelských subjektů. To, že jsme se stali členy Evropské unie s sebou přináší mnoho změn, ale i příležitostí, které je třeba využít. Tyto změny se týkají také cestovního ruchu a lázeňství. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky zahrnuje do zpracované strategie rozvoj cestovního ruchu v České republice jako prioritu své činnosti lázeňství. Současně ministerstvo zdravotnictví hledá způsob, jak řešit situaci financování lázeňské péče.

*„Lázně České republiky patří zejména svojí léčebnou kvalitou a kvalitou přírodních léčivých zdrojů mezi nejlepší v dnešní spojené Evropě. Česká republika má na svém území celkem 35 lázeňských středisek, která plošně pokrývají prakticky všechny české a moravské regiony.“*⁶ Lázeňská místa se rozkládají převážně v malebných krajinných oblastech, jsou přitažlivá specifickou architekturou či svým urbanistickým pojetím. V současné době představuje lázeňství v České republice ucelenou službu a to nejen v oblasti vysoce kvalitní lázeňské medicíny, ale dnes i v oblasti prevence a relaxace.

České a moravské lázně dokázaly v době transformace české ekonomiky jednoznačně obhájit svůj význam a postavení na trhu. Mnohdy velmi zdevastované a zchátralé provozy prošly rozsáhlými rekonstrukcemi a modernizací a to jak medicínské části, tak části stravovací a ubytovací.

V současné době jednotlivé lázně vypracovávají rozvojové programy, a to především na zkvalitnění infrastruktury lázeňského prostředí, společných marketingových aktivit a také rozvoje lidských zdrojů. Z tohoto hlediska je pro naše lázeňství také velmi důležité marketingové myšlení. Dobře aplikovaný marketing nám může odpovědět na otázku jakým směrem se ubírat, jak obstát mezi evropskou konkurencí. Neboť na úspěchu lázeňské péče a na celkové spokojenosti hostů se podílí nejen samotní provozovatelé lázeňských zařízení, ale i celá škála podnikatelských i nepodnikatelských subjektů, přírodní prostředí, společenské klima, přátelskost a vstřícnost místního obyvatelstva atd. Lázeňská města se svým okolím tak můžeme přirovnat k celistvému systému. Na spokojenost hostů má dále vliv i bezpečnost, kvalita služeb, čistota či jazyková vybavenost lidí se kterými se hosté během pobytu setkávají.

K dosažení konkurenceschopnosti českých lázní přispívají marketingové aktivity samotných podnikatelských subjektů, a také jejich schopnost spolupracovat, budovat jednotnou image lázeňské destinace. Naše lázně musí hledat, jakým způsobem se odliší od

⁶ Sdružení lázeňských míst, dostupné z URL <<http://www.spas.cz/historie.htm>> [online] [2008-01-28]

konkurence, hledat své klienty, odhalovat své silné a slabé stránky, hledat jedinečnost, sledovat změny v prostředí vnějším i vnitřním a reagovat prostřednictvím vhodně sestavených nástrojů marketingového mixu – produktové, cenové a kontrakční, distribuční politiky a celé oblasti promotions (reklama, podpora prodeje, PR, publicita, e-marketing aj.) K těmto základním nástrojům by měli přidat alespoň dva další prvky a to především spolupráci a tvorbu balíčků služeb.

Z ekonomického hlediska je lázeňství v ekonomicky slabších regionech hnacím motorem jejich rozvoje a zaměstnanosti. Z dlouhodobého hlediska je lázeňství dobrým prostředníkem pro regeneraci pracovní síly a zvyšování kvality života.

„České a moravské lázně jsou dobrou vizitkou společné Evropy – velmi kvalitní medicína, cizojazyčně hovořící personál, příjemné ubytování, možnosti využití volného času – v lázeňských střediscích se konají různé festivaly, koncerty, sportovní a společenské akce aj.

Především za účelem propagace českého lázeňství a souvisejících oborů na tuzemských a zahraničních trzích byla založena obecně prospěšná společnost České lázně v Evropě.“⁷

1.3.1 Služby poskytované lázeňským zařízením⁸

Mezi základní služby patří:

- služby zdravotně léčebné
- služby ubytovací
- služby stravovací
- služby kulturně společenské.

Služby zdravotně léčebné obsahují vstupní a výstupní prohlídku provedenou lázeňským lékařem, který při vstupní prohlídce stanoví léčebné procedury. Dále následuje samotná aplikace předepsaných lázeňských procedur. Důležité je také dodržovat určitý denní režim. Způsob léčby se liší podle jednotlivých typů zařízení a druhů léčených onemocnění. Nejčastějším typem léčby jsou u nás především rehabilitace, vodoléčba, masáže, slatinné koupele, elektroléčba aj.

⁷ Cestovní ruch, dostupné z URL<<http://www.cestovni-ruch.cz/zdroje/lazne-marketing.php>> [online] [2008-27-01]

⁸ Členění dle: INDROVÁ, J. a kolektiv, Cestovní ruch (základy), Oeconomika 2007

Služby ubytovací poskytují samotné lázeňské komplexy přímo v místě, tedy v budově, kde probíhají lázeňské procedury. Jejich kapacita je však omezená, a proto se využívá možnosti ubytování například v soukromých penzionech, hotelech, případně v letních měsících i v kempech. Lázeňská zařízení často uzavírají se soukromými poskytovateli ubytování smlouvy. Dané ubytování musí splňovat určité standardy a kvality, neboť pacienti mají různé zdravotní problémy, a tak je kladen důraz například na bezbariérovost, dobrou dostupnost, vybavenost atd.

Stravovací služby musí zajistit celodenní plnohodnotnou stravu pacientů. Zpravidla má pacient možnost výběru z několika druhů jídel. Podle zdravotního stavu a typu lázeňského zařízení často předepisuje lékař pacientovi určitý typ diety. Stravování je mnohdy také součástí léčby, a to pokud se pacient léčí například na nemoci zažívacího ústrojí, při léčbě obezity aj.

Služby kulturně společenské hrají rovněž významnou roli, neboť pobyt v lázni by měl přispívat nejenom k fyzickému zdraví, ale i ke zlepšení duševní pohody a rovnováhy. Lázeňská zařízení zpravidla zajišťují pro své pacienty pestrý program. Obvykle jsou pro pacienty zajišťované výlety do okolí i ke vzdálenějším místům, návštěvy hradů a zámků a jiných významných památek. Nedílnou součástí lázeňského pobytu jsou taneční večírky, koncerty a jiné společenské akce. Samotné lázeňské prostředí by mělo nabízet možnost sportovního využití.

1.3.2 Způsob poskytování lázeňské péče v ČR, návštěvníci lázní a wellness⁹

Podle způsobu hrazení lázeňské péče můžeme rozlišit:

- pobyt samoplátský,
- pobyt částečně hrazený zdravotní pojišťovnou,
- pobyt zcela hrazený zdravotní pojišťovnou.

Zahraniční klienti mohou absolvovat lázeňský pobyt pouze jako samoplátci, dále se každý může rozhodnout pro tento způsob v případě, že nemá nárok na plnou či částečnou úhradu od pojišťovny. Zpravidla se pak nejedná o pobyty klasické 21 nebo 28 denní ale například i týdenní či víkendové.

⁹ Členění dle: INDROVÁ, J. a kolektiv, Cestovní ruch (základy), Oeconomika 2007

V případě, že občan naší republiky má druh onemocnění, které je pro lázeňskou péči přímo indikované a zároveň je účastníkem zdravotního pojištění, tak je jeho pobyt hrazen buďto částečně zdravotní pojišťovnou nebo v plné výši. U příspěvkové lázeňské péče si pacient například sám hradí ubytování a stravu, léčbu mu hradí pojišťovna.

Zajímavým jevem je to, že struktura návštěvníků lázní a wellness se v poslední době mění. Tam, kde převažovalo léčebné lázeňství, stále roste význam samoplátců. Lázeňská zařízení se stále více začínají chovat tržně. Situace v Čechách je o to komplikovanější, protože v případě zrušení nebo útlumu hrazené lázeňské péče hrozí lázním značné ekonomické problémy.

Návštěvníky lázní a wellness můžeme členit do několika skupin:

- handicapovaní, nemocní a rekonvalescenti – pro ně jsou určeny léčebné pobyty
- lidé u nichž se objevily příznaky choroby a hrozí riziko, že by přešla do chronické podoby - preventivní pobyty
- senioři – pro ně jsou určeny zejména relaxační pobyty
- zdraví lidé na dovolené – relaxační a rekondiční pobyty, za účelem odpočinku, prevence aj.

Očekává se, že budoucími návštěvníky budou především turisté a to mladšího i staršího věku, rodiny s dětmi, kongresoví turisté aj.

1.3.3 Organizace a instituce působící v oblasti lázeňství a wellness

Na republikové i evropské úrovni působí v oblasti lázeňství řada svazů, sdružení a organizací. Jejich snahou je podporovat další rozvoj lázeňství. V oblasti wellness nejsou u nás narození od jiných evropských zemí zatím žádné odborné organizace ustanoveny. „U nás působí: Sdružení lázeňských míst České republiky, Svaz léčebných lázní České republiky, Český inspektorát lázní a zdrojů MZ ČR a referenční laboratoř přírodních léčivých zdrojů, Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR, Česká centrála cestovního ruchu – Czech Tourism, Evropský svaz léčebných lázní, Evropská asociace lázní.“¹⁰

Jejich cílem je celkový rozvoj lázeňství, lázeňských měst a okolní infrastruktury. Tyto organizace se také snaží přispívat k propagaci českého lázeňství ve světě, například

¹⁰ Koncepce rozvoje lázeňství a wellness v Jihočeském kraji, Dostupné z URL: <<http://www.kraj-jihocesky.cz>> [on-line] [2008-02-01]

propagují české lázeňství na různých propagačních akcích, vydávají informační materiály apod.

V evropských zemích působí různá odborná a zájmová sdružení, svazy a organizace, které se zaměřují na podporu lázeňství a především wellness. Narozdíl od České republiky se v některých evropských zemích vyskytují organizace, které se snaží podporovat samostatnou oblast wellness. Například v Rakousku je každý třetí hotel označen jako wellness hotel. Jsou stanovena určitá pravidla, která musí dané zařízení splňovat, aby mohlo dané označení používat. Následuje certifikace, která je udělována ve třech stupních – dobrá kvalita, velmi dobrá kvalita a excelentní kvalita.

Lázeňská místa v České republice

V České republice je v současné době 35 lázeňských míst, která jsou uvedena v příloze č. 1. Také bychom dále našli 5 měst/obcí (viz příloha č. 2.) s vyhlášeným přírodním zdrojem na jejichž území se již budují přírodní léčebné lázně, nebo se vytvářejí podmínky pro jejich vznik ve smyslu zákona číslo 164/2001 Sb.

1.4. Lázeňství v Jihočeském kraji

Oblast Jihočeského kraje je typickým lázeňským regionem v České republice s dlouholetou tradicí. Historie lázeňství v této lokalitě sahá hluboko do minulosti, ve které existovalo také více lázeňských zařízení než dnes. *Lázně dříve fungovaly i v Táboře, Prachaticích a Českých Budějovicích.* Dnešní orientace na zdravý životní styl, podmínky Jihočeského kraje, potenciál rozvoje cestovního ruchu v kraji, a také poptávka po zdravotní turistice vytvářejí dobré podmínky pro další rozvoj lázeňství. Současnou snahou je obnova lázeňské tradice, ta však musí reagovat na dnešní trendy, požadavky zákazníků i velkou evropskou konkurenci. Z tohoto důvodu můžeme pozorovat snahu o rozvoj wellness služeb.

„V Jihočeském kraji jsou celkem tři lázeňská místa a to Třeboň, Bechyně a Vráž u Písku a pět lázeňských zařízení – Lázně Aurora s.r.o. v Třeboni, Bertiny lázně Třeboň s.r.o., Rehabilitační lázeňské sanatorium ve Vráži u Písku, Lázně Bechyně s.r.o., Lázeňské a léčebné domy Jupiter v Bečyni. Všechna zařízení jsou určena pro dospělé pacienty.“¹¹

¹¹ Koncepce rozvoje lázeňství a wellness v Jihočeském kraji, Dostupné z URL:<<http://www.kraj-jihocesky.cz>> [online] [2008-04-04]

Tabulka 1.: Přehled Lázeňských kapacit Jihočeského kraje

Lázeňské místo	Lázeňské zařízení	Kapacita lůžek
Třeboň	Lázně Aurora s.r.o.	451
	Bertiny lázně s.r.o.	180
Bechyně	Lázně Bechyně s.r.o.	340
	Hotel Jupiter s.r.o.	48
Vráž u Písku	Sanatorium REHA	150
Celkem		1422

Zdroj: Koncepce rozvoje lázeňství a wellness v Jihočeském kraji, dostupné z URL: <<http://www.kraj-jihocesky.cz>> [online] [2008-01-28]

1.4.1 Předpoklady pro další rozvoj lázeňství a wellness v Jihočeském kraji

„Pro další rozvoj lázeňství je především důležité:

- *dobrá dopravní dostupnost a infrastruktura*
- *zaměření na wellness a samoplátecké pobyty*
- *dostatečná nabídka regionu služeb, turistiky, sportu a kultury*
- *dostatek léčivých přírodních zdrojů nebo přírodní podmínky umožňující léčení*
- *lidské zdroje zajišťující chod zařízení*
- *dostatek finančních prostředků pro investiční záměry.*“¹²

Hlavní potenciál pro rozvoj lázeňství v Jihočeském kraji je spatřován v dlouhodobém trendu růstu počtu návštěvníků jihočeských lázní a to jak domácích tak zahraničních, například v Třeboni není nic zvláštního, že pacienti jsou z kapacitních důvodů odmítáni. Důležitým potenciálem je i vhodné prostředí, neboť kraj disponuje dostatkem léčivých zdrojů. Také roste význam podílu zahraničních a tuzemských samoplátců, rovněž probíhá investiční rozvoj lázeňských zařízení v regionu, důležité jsou rekonstrukce a modernizace lázní a výstavba wellness zařízení. Kvalita péče je na velmi vysoké úrovni, což také dokazují výsledky léčby a spokojenost hostů.

„Význam má také potenciál v podobě wellness. Rozvíjí se wellness, medical wellness a zdravotní turistika. Wellness se rozvíjí jednak ve stávajících lázeňských místech ale vzniká i v nelázeňských místech.“¹³

¹² Koncepce rozvoje lázeňství a wellness v Jihočeském kraji, Dostupné z URL<<http://www.kraj-jihocesky.cz>> [online] [2008-02-08]

Vize Jihočeského kraje pro rozvoj lázeňství a wellness v sobě zahrnuje kvalitu a především tradici lázeňství v jižních Čechách, a také potenciál v podobě příležitostí pro další rozvoj lázeňství a především wellness. Snahou je rozvíjet společně zdravotní turistiku a cestovní ruch, poskytovat takové služby, které budou v nejvyšší kvalitě, a které budou plně uspokojovat potřeby lidí přicházejících do této oblasti právě za účelem lázeňství a wellness. Vize také vychází z důležitosti lázeňství a wellness pro místní obyvatele

„ Jihočeský kraj - oáza zdraví, tělesné i duševní harmonie, krásy a relaxace - region využívající svůj turistický potenciál v podobě jedinečných přírodních a kulturních podmínek pro rozvoj lázeňství a wellness, region, který se chce stát významnou turistickou a kulturní destinací, kam lidé budou opakovaně přijíždět za zdravím, sportem, krásou, harmonií, poznáním a celkovou relaxací.“¹⁴

V Jihočeském kraji se vyskytují různé záměry na budování dalších lázeňských kapacit a wellness zařízení – např. výstavba nových lázní Lavana v Třeboni nebo Relaxační a regenerační centrum v Hluboké nad Vltavou. Tyto záměry jsou především ve stádiu přípravy. Realizace těchto záměrů by měla být v příštích několika letech a jsou většinou závislé na určité formě finanční podpory. Zejména na dotacích ze strukturálních fondů EU v programovém období 2007-2013. Realizace těchto záměrů představuje nová pracovní místa a to jak přímá tak nepřímá.

1.4.2 Lázeňské město Třeboň¹⁵

Třeboň je dnes významné turistické, rekreační a správní centrum Třeboňské pánve. Město bylo vyhlášeno městskou památkovou rezervací a je střediskem Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Leží na Zlaté stoce v okrese Jindřichův Hradec asi 20 km východně od Českých Budějovic v nadmořské výšce cca 430 m.

První zmínky o městě sahají do poloviny 12. století, kdy v močálovité oblasti vznikala na obchodní stezce osada nebo dvorec. Český název byl poprvé doložen v roce 1262, tehdy osada patřila do majetku rodu Vítkovců. Ve 13. století byla Třeboň uváděna již

¹³ Koncepce rozvoje lázeňství a wellness v Jihočeském kraji, Dostupné z URL:<<http://www.kraj-jihocesky.cz>> [online] [2008-02-08]

¹⁴ Koncepce rozvoje lázeňství a wellness v Jihočeském kraji – Příloha č.1- Přehled projektových záměrů rozvoje lázeňských a wellness kapacit v Jihočeském kraji, Dostupné z URL: <<http://www.kraj-jihocesky.cz>>[online] [2008-02-11]

¹⁵ Třeboň, dostupné z URL:<<http://www.trebonsko.cz>>[online] [2008 – 02- 12]

jako město. Ve 14. století bylo město opevněno a přešlo do majetku Rožmberků. Vrcholným obdobím Třeboně se stal konec 15. a 16. století v souvislosti s rozvojem rybníkářství. V okolí města byl vytvořen rozsáhlý rybníční a vodohospodářský systém. V těsné blízkosti města byl založen rybník Svět a nedaleko i největší rybník v Čechách, Rožmberk.

Město několikrát vyhořelo, velké škody zanechala i třicetiletá válka, kolem roku 1640 na následky moru zemřelo téměř všechno jeho obyvatelstvo. *„Od roku 1660 bylo město v majetku Schwarzenbergů, kteří začali město obnovovat. Barokní úpravy daly městu jeho současnou tvář. Na konci 19. století zde byly založeny sezónní lázně, využívající léčivých vlastností rašeliny.“*¹²

Podarilo se dochovat ojedinělý hradební systém. Vstup do města střeží zachované hradební brány – Hradecká, Novohradská a novější Budějovická. Součástí obranného systému města byl i dnešní renesanční zámek s rozlehlým parkem. Přirozeným centrem Třeboně je náměstí s měšťanskými domy.

Město má také velmi zajímavé okolí, kterým prochází řada naučných stezek: okružní stezka Cesta kolem Světa, cyklostezky Okolo Třeboně a naučná stezka Rožmberk.

1.4.3 Třeboňské lázně ¹⁶

Využívání přírodních zdrojů patří mezi nejstarší prostředky, které byly vlastní člověku ve všech etapách vývoje. Organizovaná lázeňská péče v Třeboni má svou tradici trvání více než 100 let. Je historickou skutečností, že v roce 1883 absolvovali první pacienti lázeňskou léčbu v Bertiných lázních, které založil a uvedl do provozu místní učitel a kronikář Hucek. Na břehu Zlaté stoky postavil lázeňskou budovu a tak byl položen základ třeboňského lázeňství.

Původně městské lázně jsou významným dokumentem rozvoje socialistického zdravotnictví od roku 1948. Stát nabyl výsadního práva k lázeňskému a zřídelnímu majetku, léčebná péče byla zpřístupněna širokému okruhu obyvatelstva a v roce 1951 začleněna do jednotného systému léčebně preventivní péče. V roce 1960 obdrželo město Třeboň lázeňský statut.

Významným okamžikem rozvoje byla výstavba lázeňského sanatoria Aurora v Třeboni, které bylo uvedeno do provozu 7.11. 1975. Lázeňská zařízení již uvítala řadu

¹⁶ Atlas Česka, Dostupné z URL:<<http://www.atlasceska.cz/jihocesky-kraj/lazne-trebon-aurora/>> [online][2008-01-25]

významných hostů z oblastí veřejného kulturního i společenského života a v léčebnách bylo léčeno mnoho pacientů s chorobami pohybového ústrojí jak z tuzemska tak i ze zahraničí.

Vedle základních léčebných procedur založených na bázi kombinování slatinných koupelí a zábalů s ručními masážemi lázně dále nabízejí široký okruh vodoléčebných procedur jako jsou například podvodní vířivé a perličkové masáže, přísadové koupele, vířivky horních a dolních končetin a střídavá nožní koupel v tzv. Kneippově chodníku. K moderním léčebným postupům patří také využívání laserové techniky, elektroléčby, parafínových zábalů a plynových injekcí.

Součástí vodoléčebného komplexu je také víceúčelový rehabilitační bazén s různými masážními efekty. K dispozici je také kombinovaná lázeň pro osm osob s podvodní vířivou a perličkovou masáží. Dále je k dispozici klasická sauna s ochlazovacím bazénkem, masážní přístroj Sigoroll a vodní lůžko Hydrojet pro intenzivní celkovou masáž.

Bertiny lázně, s.r.o.

V historickém centru Třeboně se nacházejí Bertiny lázně, v blízkosti městské památkové rezervace a Zlaté stoky. Pro léčbu a rekreaci se zde využívá přírodního léčivého zdroje slatiny. Ta se získává z nalezišť v okolí města Třeboně. Tato slatina se využívá ke koupelím nebo k zábalům.

Bertiny lázně spolu s lázněmi Aurora nabízejí v rámci společné propagace „Městských slatinných lázní Třeboň“ i speciální nabídku tematických lázeňských pobytů. Tyto nabídky umožňují plné využití obou lázeňských komplexů formou vzájemného doplnění ubytovacích a léčebných kapacit a nabídky služeb v obou objektech.

Ubytovací kapacita Bertiných lázní je v současné době 180 lůžek v jednolůžkových či dvoulůžkových pokojích a apartmánech. Vybavenost pokojů odpovídá první kategorii hotelového ubytování. Kapacita je nedostatečná a tak lázně zajišťují i ubytování mimo hlavní budovu v tzv. dependantech. Jde o ubytování v třeboňských penzionech a hotelích např. Hotely Zlatá hvězda, Myslivna, Bílý koníček aj.

Obr. č. 1. Bertiny lázně

Zdroj: Vlastní fotoarchiv

Lázně Aurora, s.r.o.

Lázeňský komplex Aurora se nachází na západním okraji města Třeboň v klidném prostředí rozsáhlého parku na břehu rybníka Svět. Zejména v posledních letech zde proběhly rekonstrukce pokojů, jídelen a balneoprovozů a tak tyto lázně dosahují evropských standardů. Lázně se zaměřují na léčbu stejných onemocnění jako lázně Berta, používají stejné postupy a léčebné metody. Rovněž nabízí širokou škálu služeb a možností sportovního, kulturního i společenského vyžití a možnost rekondičních a komplexních léčebných pobytů. Lázně Aurora jsou kapacitně největším zařízením v Jihočeském kraji. Ubytovací kapacita je více jak 450 lůžek ve třech lázeňských budovách.

Kromě klasických léčebných pobytů trvajících 21 dnů nabízejí oba lázeňské komplexy tři základní komerční pobyty:

- Preventivní a léčebné pobyty pro managery
- Rekondiční a relaxační pobyty
- Program pro krásu těla a klid duše pro ženy

Obr. č. 2. Lázně Aurora

Zdroj: Vlastní fotoarchiv

2. Regionální rozvoj

Regionální politika České republiky se po roce 1990 stala oblastí, která nabývá na významu společně s úsilím o rozvoj regionů podporovaným Evropským společenstvím v rámci hospodářské a sociální soudržnosti. Prostřednictvím opatření a nástrojů podporuje harmonický, vyvážený a trvale udržitelný rozvoj regionů v rámci jejich sociálně – ekonomickém potenciálu. Je zde zahrnuta kromě jiného i podpora rozvoje lidských zdrojů, rozvoj trhu práce, který odráží vztah mezi strukturou nabídky pracovních sil a potřebami trhu práce v souladu s předpokládaným hospodářským a sociálním rozvojem regionu. Je vymezena oblast podpory regionálního rozvoje, která zahrnuje rozvoj technické a občanské infrastruktury, cestovního ruchu, sociální péče, ochranu životního prostředí a další.

„Na podporu regionální politiky v České republice byla v minulosti přijata již různá opatření a to ze strany resortů MMR (Program obnovy venkova, program regionálního typu Region, Vesnice, Regenerace a Reference, Mze (Nařízení vlády, kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí), MPO společně s MMR (Podpora malého a středního podnikání), a ministerstvo Kultury (Program péče o vesnické památkové rezervace a krajinné památkové zóny).“¹⁷

Samotná podpora státu se v souladu s přístupy EU orientuje na regiony strukturálně postižené, hospodářsky slabé, venkovské a ostatní, jejichž podpora je potřebná, například pohraniční regiony a další.

Hodnocení regionu z hlediska odlišností mezi jednotlivými regiony musíme vidět v celém komplexu kritérií. Mimo demografických a přírodních jsou to především kritéria ekonomická a sociální. Na tomto základě můžeme vymezit problémové regiony i důvody, které tyto problémy způsobují. Velmi důležitým kritériem je stále trvale udržitelná zaměstnanost a tím i stabilizace obyvatel v regionech. Kvalitní rozvoj regionu a životní úroveň jeho obyvatel, kulturní příroda, rozvoj cestovního ruchu, zvyšují se sociálně ekonomickou přitažlivostí regionu a také souvisí se zaměstnaností obyvatel. Ukazuje se, že je třeba subvencovat zejména ty činnosti, které jsou zajímavé hlediska využití místních surovin a přírodních zdrojů. Je tedy důležité vytypovávat priority a opatření, která budou zahrnuta do Regionálních operačních programů.

¹⁷ Sborník přednášek, Region, služby, cestovní ruch, Ostravská univerzita Ostrava 2001, str.39

Na rozvoj regionu má velký vliv **Centrum pro regionální rozvoj České republiky** (CRR ČR). Jedná se o příspěvkovou organizaci Ministerstva pro místní rozvoj. Hlavním posláním centra je podpora činnosti Ministerstva pro místní rozvoj při realizaci regionální politiky vlády České republiky a implementaci programů a projektů Evropské unie v České republice, která jsou v kompetenci uvedeného ministerstva.

Centrum pro regionální rozvoj vzniklo na základě rozhodnutí Ministerstva pro místní rozvoj v roce 1997.

Podílí se na:

- přípravě a realizaci vzdělávacích programů
- spolupráci s regionálními rozvojovými agenturami
- budování a zajištění činnosti integrovaného informačního systému (IRIS)
- tvorbě a zajištění činnosti monitorovacího systému (monitorování programů a projektů) na realizační úrovni implementace.¹⁸

2.1. Strategie a vize rozvoje Jihočeského kraje

Kraj jako celek významně pečuje o svůj rozvoj. Má vypracované různé dlouhodobé strategie rozvoje, koncepce a analýzy. Snaží se obstát jak v domácí tak v zahraniční konkurenci. Pečuje o své území v souladu s místními zvyky, předpoklady a potřebami občanů. Vytváří podmínky pro rozvoj sociální péče, ochrany životního prostředí, dopravy, infrastruktury, kultury, vzdělávání a ochrany veřejného pořádku.

„Jihočeský kraj ve své samostatné působnosti zpracoval Program rozvoje Jihočeského kraje pro období 2007-2013, jedná se o základní střednědobý dokument regionálního rozvoje na úrovni vyššího územně samosprávného celku.“¹⁹ Hlavním cílem je pečovat o všestranný rozvoj kraje. Zastupitelstvo kraje ve své samostatné působnosti schvaluje Program rozvoje kraje. Jeho analytická část vychází především z koncepcí a ze stávajících analýz. Velmi důležitá je také SWOT analýza Jihočeského kraje, která klasifikuje vnitřní charakteristiky kraje na silné a slabé stránky a určuje, které vnější vlivy mohou pro další rozvoj kraje znamenat příležitosti a hrozby. Dále Program rozvoje kraje reaguje na ekonomické příležitosti a možnosti podpory ze strukturálních fondů Evropské Unie

¹⁸ Businessinfo, Dostupné z URL: <<http://www.businessinfo.cz>> [online] [2008 – 02 – 15]

¹⁹ Strategie programu rozvoje Jihočeského kraje, , dostupné z URL:<<http://www.kraj-jihocesky.cz>>[online][2008-02-17]

v programovacím období 2007-2013. Jako nejdůležitější část dokumentu je vnímán návrh rozvojové strategie kraje, která se snaží dosáhnout konkurenceschopnosti kraje a to především posilováním lidských zdrojů, podnikatelských subjektů, investic, zlepšováním životních podmínek obyvatel a snahou je také udržitelný rozvoj.

„Jihočeský kraj bude v horizontu roku 2013 konkurenceschopným a prosperujícím regionem s vysokou kvalitou života obyvatelstva.

Globálním cílem programu rozvoje Jihočeského kraje je zvýšení konkurenceschopnosti Jihočeského kraje založené na zlepšování podmínek pro investice, podnikání a rozvoj cestovního ruchu při zachování přitažlivosti a jedinečnosti území kraje jako dobrého a bezpečného místa pro život obyvatel a to při respektování zásad udržitelného rozvoje.“

„Jihočeský kraj uplatňuje dva přístupy ve snaze o svůj rozvoj:

- ***Přístup rozvojový** se zaměřuje na klíčové oblasti rozvoje kraje, které ovlivňují dlouhodobou konkurenceschopnost a prosperitu kraje. Můžeme hovořit například o podpoře znalosti ekonomiky či posilování aglomerací ve snaze o zvýšení jejich mezinárodní konkurenceschopnosti.*
- ***Přístup stabilizační** ovlivňuje stabilitu kraje, zabraňuje zvyšování socioekonomických rozdílů. Konkrétně se snaží o snižování nezaměstnanosti v regionech s její vysokou mírou, snižování rozdílů v životní úrovni, snížení migrace způsobené pracovními důvody.“*²⁰

Z hlediska rozvoje regionu si kraj vytyčí prioritní osy, na které se chce zaměřovat. Pro období 2007-2013 si kraj stanovil celkem osm prioritních os, které bychom našli v dokumentu Strategie rozvoje Jihočeského kraje pod dokumenty ke stažení. Dalším popisem se tedy zabývat nebudu.

2.2. Regionální rozvojové agentury²¹

V souvislosti s regionálním rozvojem se velmi osvědčují regionální rozvojové agentury, které působí jako účinný nástroj institucionální podpory regionálního rozvoje v zemích Evropské unie. V posledních letech vznikaly i ve střední a východní Evropě, tedy i

²⁰ Strategie programu rozvoje Jihočeského kraje, , dostupné z URL:<<http://www.kraj-jihocesky.cz>>[online],[2008-02-17]

²¹ Centrum pro regionální rozvoj České republiky, dostupné z URL:<<http://www.crr.cz>>[online],[2008-02-18]

v České republice. Konkrétně v České republice působí regionální rozvojové agentury jako nástroj regionální politiky státu a krajů, zejména jedná-li se o podporu hospodářského rozvoje v krajích, společně s využitím státní a zahraniční pomoci a účelné spolupráce veřejného sektoru s podnikatelskými subjekty daného území.

V České republice se regionální rozvojové agentury zaměřují na široké spektrum činností. Jejich náplní především je:

- zajišťování regionálního programování
- zajišťování vzdělávacích činností
- monitoring, příprava, realizace a vyhodnocování rozvojových projektů
- poskytování služeb pro podnikání i pro místní či regionální orgány
- mezinárodní aktivity.

2.2.1 Regionální rozvojová agentura jižních Čech RERA a.s.

Tato agentura byla vytvořena na principu partnerství jednotlivých regionálních subjektů působících v jižních Čechách. Zároveň byla vytvořena podle vzoru úspěšných regionálních agentur působících v zemích EU. „Činnost zahájila 22. ledna 1999, je zapsána v obchodním rejstříku, reprezentuje samosprávnou a podnikatelskou sféru Jihočeského kraje. Akcionáře agentury tvoří svaz měst a obcí Jihočeského kraje (SMOJK). Základní mění společnosti tvoří 2 mil. Kč.“²² Agentura má významnou roli na přípravě a realizaci programů podporovaných ze zdrojů Evropské unie. Je to zároveň regionální centrum mezinárodní spolupráce a regionální zástupce několika státních agentur na podporu regionálního rozvoje.

„Cíle agentury byly přizpůsobeny podmínkám jihočeského regionu. Jako hlavní cíle agentury byly určeny tyto strategické úkoly:

- *pomoc s pracemi spojenými s přípravou a realizací dokumentů na území kraje (Regionální operační program pro NUTS II Jihozápad – Program rozvoje Jihočeského kraje, Strategie rozvoje cestovního ruchu Jihočeského kraje, Krajská koncepce odpadového hospodářství aj.) a zpracování dílčích strategií měst, obcí a mikroregionů*
- *řešení problémů a podpora realizace projektů přesahujících rámec a možnosti jednotlivých subjektů (obce, města, mikroregiony, vzdělávací instituce, neziskové*

²² RERA a.s., Dostupné z URL:<<http://www.rera.cz>>[online] [2008-02-18]

organizace apod.) na základě partnerství se snahou dosáhnout efektivní vynakládání finančních prostředků“¹⁹

Agentura se také zaměřuje na mezinárodní aktivity a účastní se programů EU, pomáhá investorům vytypovávat vhodné lokality, propaguje a medializuje region, buduje informační centrum a provozuje Regionální informační servis (RIS), navazuje kontakt s ostatními regionálními rozvojovými agenturami atd.

Na základě výše uvedeného lze říci, že jejím posláním je podpora hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje jihočeského regionu. Pro dobré fungování výše uvedeného RERA a.s. usiluje o vytvoření integrovaného systému podpory rozvoje regionu, kde využívá i spolupráci se státními a jinými subjekty snažícími se o podporu rozvoje regionu.

„Agentura nabízí široké spektrum služeb:

- *konzultační služby – poradenství při zpracování projektů, jejich řízení a realizaci, vyhledávání vhodného zdroje financování projektového záměru, monitoring a poradenství u krajských, státních a zahraničních dokumentačních programů.*
- *zpracování dokumentace - vypracování žádosti o grant ze státních a zahraničních programů, zpracování analýzy nákladů a užitků – CBA, zpracování případových studií, studií proveditelnosti a využitelnosti, zpracování regionálních a programových dokumentů.*
- *služby začínajícím podnikatelům – řízení a koordinace projektů, vyhledávání obchodních partnerů, vyhledávání vhodných lokalit pro podnikání, propagace regionu, poskytování asistence při jednání, monitoring investičních příležitostí v regionu a další.*
- *Následná péče o investory (Aftercare) – řešení administrativních problémů, péče o investory působící v regionu, pomoc při rozšiřování existující firmy.*
- *Projektový management (řízení projektů) – příprava výběrového řízení a pomoc při výběru dodavatele, řízení realizace projektu včetně průběžných změn, zpracování nákladové analýzy, závěrečné zprávy a žádosti o platbu.*
- *Další aktivity – účast na mezinárodních projektech, publikační činnost, tvorba propagačních materiálů a tiskovin, pořádání seminářů, konferencí , workshopů a seminářů, publikační činnost.“²³*

²³ RERA a.s., dostupné z URL:<<http://www.rera.cz>>[online][2008-02-19]

Regionální rozvojová agentura často patří ke klíčové regionální instituci, která konkretizuje a realizuje strategii regionálního rozvoje se zaměřením například na podporu podnikání, vytváření nových pracovních míst, rozvoj technické infrastruktury a jiné.

3. Programové období 2004-2006 a čerpání podpory

3.1. Regionální politika

Od roku 1996 se začala Česká republika zaměřovat směrem k integrované regionální politice. Tato realizace regionální politiky byla spojena s některými regionálními rozdíly především makroekonomické povahy.

„Základním dokumentem národní regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje České republiky, která byla schválena vládou ČR v červenci 2000. Z přijaté strategie vyplývá, že v jejím horizontu, tj. okolo roku 2010, „chce být Česká republika plnoprávným, ekonomicky výkonným členem Evropské unie.“²⁴

Regionální politika, nebo také politika hospodářské a sociální soudržnosti EU je označována jako politika solidarity. Velká část, více než třetina rozpočtu Evropské unie je určena na snížení rozdílů v jednotlivých členských zemích a jejich regionech. Unie se tak snaží snížit rozdíly mezi členskými státy a chce tak přispět k rozvoji zaostalých regionů, venkovských oblastí, málo udržovaných městských čtvrtí a také k restrukturalizaci průmyslových oblastí. Snahou je vytvářet především nová pracovní místa a snižovat tak nezaměstnanost.

Rozdíly mezi jednotlivými regiony unie se prohloubily zejména po 1. květnu 2004, kdy se novými členskými státy stalo 10 zemí převážně střední a východní Evropy. Rozdíly jsou značné. A tak se ekonomický rozvoj zaostávajících regionů týká všech deseti nových členů, včetně České republiky. Jak bylo řečeno, hlavním nástrojem regionální politiky je solidarita. *„Evropská solidarita je totiž uvedena již v preambuli Smlouvy o Evropské unii, kde se upřesňuje, že Společenství posiluje svou hospodářskou a sociální soudržnost s cílem především snížit rozdíly v úrovni rozvoje různých regionů. Členské státy se proto podílejí na evropské regionální politice spolufinancované evropskými fondy, strukturálními fondy a Fondem soudržnosti, které jsou konkrétním vyjádřením solidarity Společenství.“²⁵*

„V období 2000-2006 byla pro patnáct členských států přidělena částka 213 miliard eur. Dalších 22 miliard bylo vydáno na předvstupní pomoc a 22 miliard na strukturální zásahy pro nové členské státy na období 2004-2006. Celková suma činila tedy asi 257

²⁴ Česká republika 2004-2006: Rámec podpory Společenství, Nakl. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str.61

²⁵ Evropská unie regionům, dostupné z URL:<http://ec.europa.eu/regional_policy/intro/working3_cs.htm>[online][2008-02-20]

miliard eur, což představovalo přibližně 37% rozpočtu Společenství do roku 2006. Peníze byly přidělovány v rámci víceletých rozvojových programů.“²⁶

Česká republika byla rozčleněna na regiony NUTS. Celá Česká republika tvoří region NUTS I, který se dělí na osm regionů soudržnosti NUTS II, čtrnáct krajů NUTS III, okresy NUTS IV a obce NUTS V. Nejvíce rozvinutým regionem je hlavní město Praha, která patří mezi nejvyspělejší regiony Evropské unie.

Programový dokument *„Národní rozvojový plán České republiky 2004-2006 – Byl základní strategický dokument České republiky, který sloužil pro získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti ve zkráceném programovém období 2004-2006.“²⁷* V daném dokumentu byla popsána stávající situace České republiky a problematické oblasti, zároveň byla v dokumentu definována rozvojová strategie pro období 2004-2006. Tato strategie byla Národním rozvojovým plánem dále rozvíjena pomocí operačních programů. Dokument také určoval způsob řízení a monitorování realizace strukturálních fondů a určoval finanční rámec podpory a rozdělení prostředků mezi operační programy. Národní rozvojový plán České republiky 2004-2006 byl schválen vládou České republiky v prosinci 2002 a 3. března byl předložen Evropské komisi. Tak mohlo být zahájeno jednání o velikosti a výši podpory.

Globální cíl Národního rozvojového plánu je definován takto: *„Udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti.“ Takto definovaný globální cíl v sobě zahrnuje dosažení ekonomického růstu rychlejšího než je průměr zemí EU, zlepšení konkurenčního postavení ČR v EU a urychlení kvalitativních změn v ekonomice.“²⁸*

Nové členské státy, tedy i Česká republika měla v období 2004-2006 k dispozici takzvané přechodné opatření. Prostředky byly používány na budování institucí, které nesmějí být financovány ze strukturálních fondů.

Finanční podpora z jednotlivých fondů mohla být maximálně 75% celkových uznatelných nákladů. Česká republika patřila ke státům, na něž se rovněž vztahovala pomoc z Fondu soudržnosti, a tak se mohl příspěvek Společenství zvýšit až na 80% celkových

²⁶ *Regionální politika - Inforegion, dostupné z URL: <http://ec.europa.eu/regional_policy/intro/working4_cs.htm> [online] [2008-02-20]*

²⁷ *Průvodce fondy Evropské unie, Nakl. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str. 24*

²⁸ *Průvodce fondy Evropské unie, Nakl. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str. 37*

uznatelných nákladů. Pokud finanční pomoc financovala investice vytvářející příjem, byl daný příspěvek stanoven na základě vnitřních charakteristik daných investic.

Příspěvek z fondů vždy podléhal těmto stropům: pokud se jednalo o investice do infrastruktury, které tvořily čistý příjem, nesměl příspěvek překročit 40% celkových uznatelných nákladů pro Cíl 1, což mohlo být v České republice zvýšeno ještě maximálně o 10%, neboť na Českou republiku se vztahoval Fond soudržnosti. Pokud se jednalo o investice do firem, nesměl příspěvek překročit 35% celkových uznatelných nákladů pro Cíl 1. Pokud se jednalo o malé a střední podniky mohly být tyto limity navýšeny s podmínkou, že toto navýšení nepřesáhne 10% celkových uznatelných nákladů.²⁹

Celkové alokace EU na strukturální fondy a Fond soudržnosti na období 2004 – 2006 je uvedena v příloze č. 3.

3.2. Předvstupní pomoc – Phare, ISPA, SAPARD ³⁰

Program Phare vznikl v roce 1989 a od samého počátku byl zaměřen na podporu reforem v zemích střední a východní Evropy. Od roku 1994 fungoval jako finanční nástroj pro kandidátské země chystající se na vstup do Evropské unie. Programy Phare tvořily čtyři kategorie – národní programy, programy přeshraniční spolupráce, mnohonárodní programy implementované danou zemí a mnohonárodní programy implementované Evropskou komisí. Zhruba 30% prostředků Phare šlo na budování institucí, 70% prostředků směřovalo na podporu investic a na politiku hospodářské a sociální soudržnosti. Významnou součástí tohoto programu byla podpora přeshraniční spolupráce – Phare CBC. Po vstupu České republiky do EU byl tento program nahrazen programem INTERREG.

Program ISPA se zaměřoval na strukturální pomoc kandidátským zemím v oblasti infrastruktury, především v sektoru dopravy a životního prostředí. Finanční podpora byla zaměřena na projekty týkající se například dodávek pitné vody, čištění odpadních vod či znečištění ovzduší. U dopravy byly podporované projekty týkající se budování transevropských dopravních sítí.

²⁹ Česká republika 2004-2006: Rámec podpory Společenství, Nakl. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str.148

³⁰ Česká republika 2004-2006: Rámec podpory Společenství, Nakl. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str.21

Program SAPARD představoval speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova. Snahou bylo dosáhnout trvale udržitelného zemědělství a rozvoje venkova u kandidátských zemí. V České republice byly priority programu SAPARD uvedeny v Plánu rozvoje zemědělství a venkova pro období 2000-2006 a tyto priority se zaměřovaly na udržení konkurenceschopnosti v zemědělství a potravinářských podniků, a také udržení hospodářské stability a sociálního rozvoje venkovských oblastí. Dohled nad programem SAPARD v České republice zajišťoval Národní monitorovací výbor pro SAPARD a osm Regionálních monitorovacích podvýborů na úrovni regionů soudržnosti.

3.3. Strukturální fondy ³¹

Strukturální a regionální politika Evropské unie byla realizována prostřednictvím Strukturálních fondů. Cílem těchto fondů bylo snižovat rozdíly a zaostalost některých regionů Evropské unie. Strukturální fondy například podporovaly: obnovu budov, rozvoj kulturních hodnot, technologické inovace, výzkum a rozvoj, služby pro malé firmy, přímé investice pro vytváření nových pracovních míst a příležitostí, modernizace zařízení a další.

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) – Byl založen v roce 1975, množstvím finančních prostředků představoval největší fond. Zaměřoval se na rozvoj infrastruktury, poskytoval prostředky na rozvoj pracovních míst, pomáhal malým podnikům, a financoval projekty pro místní rozvoj. Z jeho zdrojů byly financované projekty spadající do Cíle 1 a Cíle 2. Strukturální fondy samy neprováděly přiděly finančních prostředků na jednotlivé projekty vybrané Komisí. Výběr projektů a jejich řízení byl výhradně záležitostí národních a regionálních úřadů i přesto, že hlavní priority rozvojového programu jsou stanoveny ve spolupráci s Komisí. Tento větší stupeň decentralizace byl hlavním přínosem v daném plánovacím období.

Evropský sociální fond (ESF) – Byl založen v roce 1960. Byl to hlavní nástroj sociální politiky a zaměstnanosti EU. Programy byly zaměřené zejména na mládež, dlouhodobě nezaměstnané, ženy, sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel a to v rámci všech tří cílů regionální politiky Evropské unie. Tento fond financoval zejména školení, různé rekvalifikační kurzy, a tak napomáhal dlouhodobě nezaměstnaným nalézt zaměstnání.

³¹ Česká republika 2004-2006: Rámec podpory Společenství, Nakl. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str. 25

Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) – Fond byl založen v roce 1962 a financoval především rozvoj venkovských oblastí. Fond byl rozdělen na dvě sekce. Orientační sekce podporovala rozvoj venkova v souladu s Cílem 1, což znamenalo především modernizaci zemědělské výroby. Záruční sekce působila v oblasti vývozních kompenzací či stabilizace cen atd.

Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG) – Byl založen v roce 1993 za účelem rozvoje rybolovu v přímořských oblastech a rybářského odvětví. Prostředky byly používány na Cíl 1 a 2. Podporoval zejména: modernizaci loďstva, rozvoj chovu ryb, výrobu a obchod s rybími výrobky, ochranu přímořských oblastí, změny v rybářském sektoru či vybavení rybářských přístavů.

Fond soudržnosti (Kohezní fond) – kromě Strukturálních fondů byl důležitý také Fond soudržnosti. Jednalo se o speciální fond, který se snažil pomáhat nejméně rozvinutým státům, tedy podporoval deset nových členských států a dále pak Řecko, Portugalsko, Španělsko a do konce roku 2003 Irsko. Podmínkou bylo, aby hrubý národní produkt, měřený paritou kupní síly, daného státu nedosáhl 90% průměru Unie. Dále stát musel realizovat program hospodářské konvergence. Tento fond nefinancoval projekty, ale velké programy v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Třetina dotací z tohoto fondu byla na období 2004-2006 vyčleněna pro nové členské státy. Po prvním květnu 2004 navázal tento fond na činnost předvstupního nástroje ISPA, jehož funkce byla prakticky stejná.³²

3.4. Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti

Cílem bylo, aby financování ze strukturálních fondů mělo co největší účinnost. Z tohoto důvodu se financování z 90% soustředilo na tři cíle. Hlavním cílem HSS bylo zejména podporovat aktivity regionální, strukturální, sociální a zemědělské politiky a zvyšovat tak zaměstnanost.

- **Cíl 1 (územní) Podpora rozvoje zaostávajících regionů** – Zaměřoval se na pomoc regionům zaostávajících ve vývoji. Cílem bylo, aby tyto regiony postupně dosahovaly vyšší úrovně, a tak se vyrovnaly těm vyspělejším. Snahou bylo

³² Fondy Evropské unie, dostupné z URL:<<http://www.strukturalni-fondy.cz/fs>>[online][2008-03-03]

zlepšení infrastruktury, která mnohdy chyběla, a také podpora investic do podnikatelských oblastí. Tento cíl se týkal přibližně padesáti regionů, kde žije asi 22% obyvatel Unie. Do těchto regionů přicházelo asi 70% dostupných prostředků.

- **Cíl 2 (územní) Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací** – Podporoval hospodářský a sociální růst v regionech průmyslových, venkovských i městských nebo v oblastech závislých na rybolovu, kde vznikaly strukturální problémy. V těchto regionech žije asi 18% obyvatel Unie, směřovalo sem asi 11,5% finančních prostředků ze strukturálních fondů.
- **Cíl 3 (tematický) Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělávání** - Byl zaměřen na podporu zaměstnanosti a modernizaci systémů školení. Snažil se rozvíjet aktivity týkající se rozvoje lidských zdrojů. Uplatňoval se v celé Unii, kromě oblastí, ve kterých se uplatňoval Cíl 1. Na realizaci tohoto cíle se vynaložilo asi 12,3% prostředků.

3.5. Iniciativy Společenství

Unie vypracovala čtyři programy, označované jako iniciativy Společenství. Šlo o zvláštní nástroj strukturální politiky, který řešil specifické problémy, týkající se celého území Evropské unie. Iniciativy byly řízeny Evropskou komisí. Na tyto čtyři programy se vydalo přibližně 5,35% rozpočtu ze strukturálních fondů. Jednotlivé iniciativy financoval pouze jeden fond.

Iniciativa Interreg III – Byla iniciativa, která podporovala přeshraniční spolupráci, nadnárodní a mezinárodní spolupráci. Snahou bylo tedy vytvářet přeshraniční partnerství ve snaze dosáhnout vyváženého rozvoje oblastí tvořených více regiony. Zdrojem financování byl ERDF.

Iniciativa Leader + – Cílem bylo podporovat spolupráci subjektů působících ve venkovských oblastech a ekonomikách, spolupráce byla zaměřena na společné posuzování místních strategií trvale udržitelného rozvoje. Tato iniciativa byla financována z prostředků EAGGF.

Urban II – Tato iniciativa podporovala inovační strategie týkající se rozvoje měst a málo rozvinutých městských částí. Iniciativa byla financována z fondu ERDF.

Equal – Iniciativa se zaměřovala na odstraňování diskriminace na trhu práce a nerovných příležitostí k přístupu na trh práce. Byla financována z ESF.

Také byly financovány inovační akce, které byly určeny pro skutečně znevýhodněné regiony. Cílem bylo zvýšit kvalitu strategií regionálního rozvoje. Předpokladem bylo, že regiony získají prostor pro experimentování, a také budou schopny zvýšit konkurenceschopnost svého hospodářství. Do roku 2006 byla pro inovační akce stanovena tři základní témata:

- regionální ekonomicky založené na znalostech a technologické inovaci
- informační společnost ve službách regionálního rozvoje
- regionální identita a trvale udržitelný rozvoj

3.6. Operační programy³³

V období 2004-2006 realizovala Evropská unie celkem 16 programů podpory fondů EU. V České republice byla celková výše podpory asi 80 miliard Kč.

V rámci Cíle 1 byly financovány operační programy ze strukturálních fondů a byly realizovány ve všech regionech s výjimkou Prahy, neboť ta svým hrubým domácím produktem překročila 75% průměru Evropské unie. V rámci Cíle 1 byly vytvořeny čtyři sektorové operační programy a jeden regionální.

Rámcem podpory společenství byl realizován prostřednictvím pěti operačních programů:

- Průmysl a podnikání
- Rozvoj lidských zdrojů
- Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
- Infrastruktura
- Společný regionální operační program

První čtyři programy byly zaměřené sektorově, Společný regionální operační program se zaměřoval na rozvoj sedmi regionů soudržnosti České republiky. Pravidla

³³ Členění podle: Průvodce fondy Evropské unie, Nakl. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, str. 42

spolufinancování a jednotlivé priority, opatření OP a požadavky žadatelů o podporu rozvíjely programové doplňky, které vytvářely řídicí orgány operačních programů. Rámec podpory společenství daný proces zastřešoval.

Do této oblasti nespádaly projekty týkající se životního prostředí, a proto byly realizovány prostřednictvím Fondu soudržnosti.

Mezi novými členskými státy Evropské unie dosahovala Česká republika poměrně vysoko co se týče hospodářského rozvoje, nicméně rozdíly mezi ní a členskými státy byly značné. Cílem Rámce podpory společenství byla snaha o udržitelný rozvoj na základě konkurenceschopnosti. Velmi důležité bylo postupné sblížení České republiky se státy původní EU-15, kde se sledoval ukazatel hospodářské a sociální soudržnosti, což je HDP/obyvatele.

Operační program průmysl a podnikání - Program vznikl za účelem návaznosti na strategie průmyslové politiky České republiky. Jeho snahou bylo rozvíjet konkurenceschopnost a efektivnost a také strukturální změny průmyslu. Pomoc byla určena především na rozvoj malých a středních podniků, rozvoj inovačních aktivit, dosahování synergického efektu v oblasti životního prostředí, rovných příležitostí aj. Operační program byl řízen Ministerstvem průmyslu a obchodu. Zprostředkujícími subjekty byly: CzechTrade, CzechInvest, Česká energetická agentura, Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů – Tento program zajišťoval třetí prioritní osu Rámce podpory Společenství – Rozvoj lidských zdrojů a dále i dva specifické cíle pro období 2004-2006. Prvním cílem bylo vytvářet flexibilní trh práce pomocí aktivní politiky trhu práce, zkvalitňovat vzdělávací infrastrukturu. Druhý cíl se zaměřoval na adaptabilitu a podnikání, vytváření institucí podporujících rozvoj podnikání a technologií, čímž mělo být dosaženo např. vyšší produktivity práce. Daný operační program také napomáhal k dosažení horizontálních cílů Rovné příležitosti, Vyvážený rozvoj regionů a Informační společnost.

Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství – Tento program byl spolufinancován z EAGGF. Byla provedena analýza stávající situace v zemědělství a na venkově. Snahou bylo rozvíjet venkov a zemědělství prostřednictvím zvyšování konkurenceschopnosti s důrazem na životní prostředí a celkově dlouhodobý ekonomický růst. Česká republika chce nadále pokračovat v podpoře agrární, lesnické a

vodohospodářské politiky. Tato podpora byla schválena ještě před vstupem České republiky do Evropské unie. Program byl řízen Ministerstvem zemědělství.

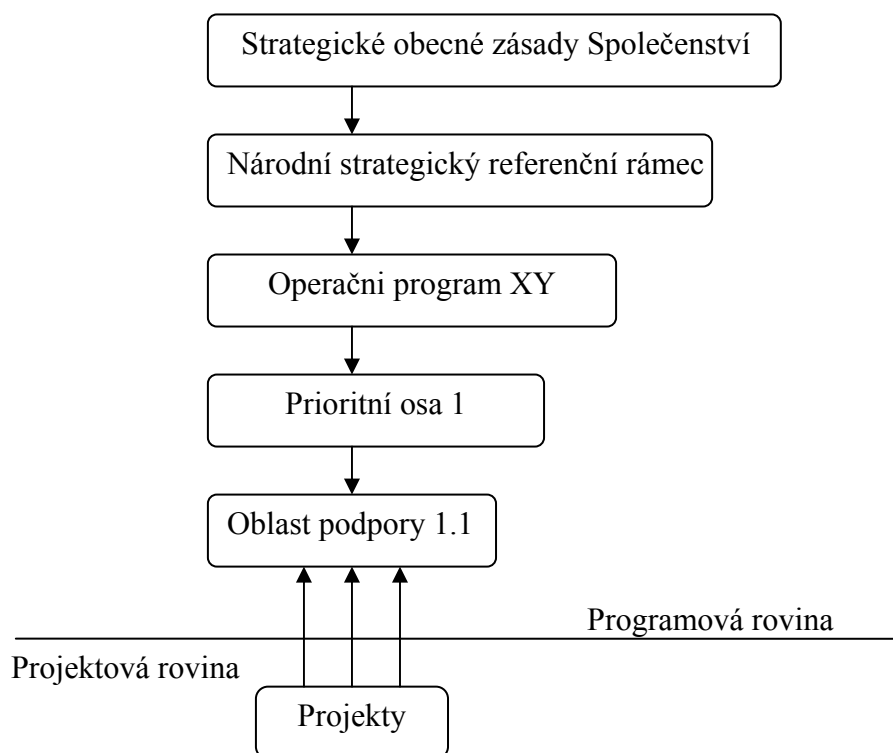
Operační program Infrastruktura – Patřil do oblasti podpory v rámci Cíle 1. Hlavním cílem bylo zlepšování kvality dopravní infrastruktury v souladu s ochranou a zlepšováním stavu životního prostředí. Tento operační program vytvářel prostor pro projekty, jejichž cílem bylo zlepšovat kvalitu životního prostředí, a také rozvoj mobility pro svobodný a bezpečný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu. Rozsáhlé investiční projekty a sdružené projekty, které nebyly nižší jak 10 mil.eur byly realizovány v rámci Fondu soudržnosti. Finanční prostředky byly čerpány především z ERDF.

Společný regionální operační program (SROP) – Jednalo se o souhrnný dokument, který se zaměřoval na rozvojové priority celého území České republiky s výjimkou hlavního města Prahy, které byly v období 2004-2006 podporovány ze strukturálních fondů v rámci Cíle 1. Důraz byl kladen zejména na ekonomický rozvoj regionů, který vycházel z iniciativ veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Tento program podporoval především aktivity, které spadaly do působnosti krajů a obcí . Program se tak odlišoval od ostatních operačních programů. Výjimkou byla priorita 4 zaměřená na rozvoj cestovního ruchu, kde byly podporovány i aktivity celostátního či nadnárodního charakteru. Snahou tohoto programu bylo dosáhnout trvalého hospodářského růstu a růstu kvality života obyvatel daného regionu. V programovém období 2004-2006 bylo v rámci programu SROP realizováno 688 projektů.

4. Stručný přehled operačních programů pro období 2007 – 2013

Česká republika v programovém období 2007 – 2013 má možnost čerpat přibližně 752,70 mld. Kč z fondů EU. Stát se musí podílet na spolufinancování projektů, a to přibližně ve výši 132,83 mld. Kč. Evropská unie financuje maximálně 85% daného projektu. Nutné jsou také programové dokumenty a institucionální zajištění. Jednotlivé operační programy jsou zařazeny do soustavy strategických dokumentů, což znázorňuje následující obrázek.

Obr. 3. Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů.

Zdroj: Programy 2007-20013, dostupné z URL:< <http://www.strukturalni-fondy.cz/>>[online][2008-04-06]

Operační programy v ČR pro období 2007 – 2013 mají následující strukturu:

- Osm tematických operačních programů
- Sedm regionálních operačních programů
- Dva operační programy Praha
- Devět operačních programů Evropská územní spolupráce.

Podrobný přehled operačních programů je uveden v příloze č. 4.

Celkem bude tedy v období 2007 – 2013 v České republice využíváno 26 operačních programů. Tyto programy jsou rozděleny mezi tři cíle politiky HSS:

- Cíl konvergence
- Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost
- Cíl evropská územní spolupráce

Cíl konvergence představuje snahu o hospodářský a sociální rozvoj méně rozvinutých regionů. Pod tento cíl můžeme zahrnout všechny regiony České republiky mimo Prahy, která svými charakteristikami nesplňuje nutné podmínky pro tento cíl. Cíl konvergence bude realizovaný prostřednictvím **osmi tematických** operačních programů v celkové výši přibližně 21,23 mld. eur a **sedmi regionálních** operačních programů (ROP) na úrovni regionů soudržnosti NUTS II.

Cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost bude podporovat ty regiony, které nespádají pod Cíl konvergence, v České republice je to pouze oblast hlavního města Prahy. Na programy spadající pod tento cíl bylo pro Českou republiku vyčleněno asi 0,42 mld. Eur což představuje přibližně 11,73 mld. Kč.

Cíl evropská územní spolupráce se zaměřuje na podporu mezinárodní, národní a přeshraniční spolupráce. Pod tento program lze zahrnout celé území České republiky a bylo na něj vyčleněno 0,39 mld. Eur. Pod tento cíl můžeme zahrnout devět operačních programů.

V programovém období 2007 – 2013 se dále bude vycházet y klíčových programových dokumentů politiky HSS. Na nejvyšší úrovni pro realizaci politiky HSS stojí **Strategické obecné zásady Společenství**. Tyto zásady uvádějí nejzásadnější problémy členských států. Tyto zásady určují jakýsi orientační rámec pro poskytování prostředků jednotlivými fondy EU. Druhým dokumentem je **Národní rozvojový plán**, ten se zabývá rozvojovými problémy dané země. Dále každý členský stát musí mít schválený **Národní strategický referenční rámec**, ten popisuje cíle, způsob řízení a koordinace politiky HSS.

Praktická část

5. Zmapování projektu „Třeboň– rozvoj lázeňské infrastruktury“

V této části bakalářské práce se pokusím co nejpřesněji zmapovat projekt „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“, který byl finančně podporován z prostředků Evropské unie. Na základě jeho zhodnocení bych chtěla určit možnosti další podpory na Třeboňsku z prostředků evropských fondů pro participující subjekty v programovém období 2007-2013.

Zmapováním daného projektu se pokusím sestavit SWOT analýzu, ze které budu vycházet při určování „bílých míst“, tedy oblastí, do kterých by mohla směřovat finanční podpora z evropských fondů, a o kterých se domnívám, že jejich realizace by byla žádoucí.

Pro zmapování projektu „Třeboň - rozvoj lázeňské infrastruktury“ mi byly poskytnuty materiály, které si město Třeboň nechalo vypracovat před realizací samotného projektu. Budu tedy vycházet z koncepčních materiálů, kterými jsou: Studie proveditelnosti investičního záměru, Analýza CBA a některé další přílohy, které nemají uvedený konkrétní název. Tyto koncepční materiály si město Třeboň nechalo zhotovit Regionální rozvojovou agenturou Ústeckého kraje, a.s., která sídlí na krajském úřadě v Ústí nad Labem. V níže uvedených citacích se tedy budu odkazovat na tyto koncepční materiály, které budou mým výchozím zdrojem.

5.1. Základní údaje o projektu ³⁴

Umístění projektu:

NUTS II: Jihozápad

Kraj: Jihočeský kraj

Území bývalého okresu: Jindřichův Hradec:

Město, obec: Třeboň

³⁴ Členění dle: *Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.9

Investor (předkladatel) projektu:

Název: Město Třeboň

Sídlo: Masarykovo náměstí 20/1, Třeboň

IČO: 247618

Statutární zástupce předkladatele: Ing. Jiří Houdek, starosta

Vedoucí projektový manager: Ing. Marcela Houdková, projektový manager

Partneři projektu:

Název: Lázně Aurora, s.r.o.

Sídlo: Lázeňská 1001, 379 13 Třeboň

Statutární zástupce: Ing. Zdeněk Chaloupka

IČO: 25 17 98 96

DIČ: CZ25179896

Název: Bertiny lázně, s.r.o.

Sídlo: Tylova 1, 379 15 Třeboň

Statutární zástupce: Ing. Martin Blažek

IČO: 60067837

DIČ: CZ60067837

Technické údaje o projektu:

Celkový rozpočet: 164,7 mil. Kč

Předpokládaná výše investičních výdajů: 163 mil. Kč

Předpokládaná výše neinvestičních výdajů: 1,7 mil. Kč

Počet realizačních etap projektu: 5

Datum zahájení projektu: červenec 2004

Doba trvání projektu: 33 měsíců

Doba návratnosti: 17 let

5.1.1 Umístění projektu

Daný projekt je lokalizován do jihovýchodní části Jihočeského kraje, na území města Třeboň, kde se nacházejí budovy lázeňských zařízení, Lázně Aurora a Bertiny Lázně. V rámci města jde o jednu z nejatraktivnějších lokalit v blízkosti centra města, která díky koncentraci kulturních a historických atraktivit dosahuje průměrné roční návštěvnosti 65

tisíc návštěvníků se stále rostoucí tendencí. Lázeňské budovy se nacházejí v blízkosti areálu státního zámku Třeboň a rovněž i proslulého rybníka Svět. Domnívám se, že umístění projektu tak plně odpovídá charakteru cílů jeho realizace jako produktu, který kombinuje atraktivitu přírodní, podporující regeneraci a umožňující sportovní vyžití, s atraktivitami kulturně-společenskými.

Velkou výhodu vidím ve výhledovém využití projektu a jeho přínosech, kde bude velkou roli hrát především poloha Jihočeského kraje ve vztahu k hlavním poptávkovým vnitroregionálním centrům: Praha, Plzeň, Brno, ale i ve vztahu k centrům na rakouské straně hranice: Linz, Vídeň, Graz.

Předkladatel projektu

Žadatelem o dotaci a investorem projektu bylo **Město Třeboň**, které je stoprocentním vlastníkem dvou lázeňských zařízení nacházejících se ve městě, Bertiných lázní Třeboň s.r.o. a Lázní Aurora,s.r.o. Obě lázeňská zařízení byla hlavními partnery projektu.

Představitelé města Třeboň jsou si plně vědomi skutečnosti, že se město řadí mezi významné atraktivitu v rámci Jihočeského kraje a tuto skutečnost se snaží podporovat značnými investicemi jak do provádění důsledného marketingu, tak například do pořádání různých kulturních a společenských akcí, které lákají návštěvníky a zpříjemňují jim pobyt. Kromě neinvestičních akcí město průběžně realizuje investiční rozvojové záměry zaměřené zejména na zvyšování kvality služeb. To, že město Třeboň je vlastníkem lázeňských zařízení v Třeboni vnímám jako přednost. Lázně městu generují zisk, který pak může město využít i v jiných oblastech týkajících se rozvoje města.

5.1.2 Popis výchozí situace

V minulých letech došlo na území Jihočeského kraje ke značným změnám ve struktuře hospodářství, především pak ke zvýšení podílu služeb na HDP produkovaném v regionu. Nadále však přetrvává významná závislost regionu na produktivním sektoru. Při srovnání s ostatními regiony v Evropě a ve světě, jejich hlavním potenciálem je rozvoj cestovního ruchu, lze konstatovat, že se využití tohoto potenciálu stále pohybuje na velmi nízké úrovni.

Region v uplynulých letech zaznamenal významný odliv obyvatel do větších center, a to především u mladých lidí, pro které region není schopen generovat dostatečně kvalitní pracovní místa. Za negativní bych také pokládala pokles návštěvnosti regionu, který byl

zaznamenan po povodních v roce 2002 a pokračoval i v následujících letech. Ačkoli se region stále řadí mezi nejnavštěvovanější v České republice, dle sledovaných statistik je možné pozorovat, že návštěvnost regionu klesá v řádu 2-3% ročně. Hlavní příčinu vidím především v nedostatečné nabídce služeb na odpovídající úrovni. Realizace projektu by nabídku služeb rozšířila a samozřejmě by se tak zvýšila i jejich úroveň.

Z pohledu vývoje poptávky cestovního ruchu a vývoje cílových skupin relevantních k řešenému projektu, pak můžeme sledovat kontinuální nárůst tzv. samopláteckých klientů lázní, tedy návštěvníků, kteří si pobyt hradí z vlastních prostředků bez využití podpory státu či ministerstva zdravotnictví. Domnívám se, že tato skupina ale rovněž vyžaduje znatelně vyšší standard služeb, a z tohoto důvodu vidím realizaci projektu jako žádoucí.

Důvod a cíle realizace projektu

Zvyšující se konkurence v oblasti cestovního ruchu a lázeňské péče nutí všechny místní subjekty působící v souvisejících odvětvích regionální politiky hledat a vytvářet nové atraktivitu a nabídky turistických služeb, které by odlišily nabídku města Třeboně a místních lázní od ostatních měst a regionů a zvýšily tak jejich konkurenceschopnost v nadregionálním měřítku. Provázání nutnosti investování do rozšíření a zkvalitnění nabídky poskytovaných služeb s investicí v oboru, který by mohl přispět k snížení nezaměstnanosti v území, pak lze v kontextu s uvedenými vývojovými trendy považovat za velmi efektivní investici, která pomáhá ke zvýšení konkurenceschopnosti lázní, ale i k rozvoji regionu jako celku. Pozitivně hodnotím to, že realizací projektu se otevře možnost pro vytvoření nových pracovních míst a zároveň dojde ke zvýšení kvality poskytovaných služeb v regionu.

5.1.3 Stručný popis obsahu projektu

Projekt byl navrhován jako soustava investic, jejichž cílem je rozšíření a zkvalitnění nabídky služeb v obou lázeňských domech v Třeboni. Z věcného hlediska tak můžeme projekt rozdělit na dvě základní skupina a to:

- **wellnesscentrum v Lázních Aurora** – tato investiční část zahrnovala rekonstrukci plaveckého bazénu, vybudování relaxační haly pro společenské a sportovní vyžití, a aquacentrum s množstvím atrakcí vytvořené přestavbou původní tělocvičny.

- **wellnesscentrum v Bertiných lázních** – tato investice byla tvořena wellness halou pro trávení volného času formou míčových a jiných pohybových her, cvičení a bowlingu. Součástí je také veškeré technické zázemí, včetně občerstvení klubového typu. Výstavba centra zahrnovala vybudování antukového tenisového dvorce, plastového venkovního (zahradního bazénu) a komplexu hřišť stolního tenisu, volejbalu a hřiště na petanque.

Kromě investic do obou lázní byla jako součást projektu zahrnuta i úprava **Informačního (orientačního) systému ve městě Třeboň.**

5.2. Závěry vyhodnocení projektu ³⁵

V rámci zpracované studie proběhlo vyhodnocení několika aspektů řešeného investičního záměru. Při vyhodnocení bylo použito metodiky MMR pro projekty předkládané do SROP, stejně jako doporučené metodiky EU, pro investiční projekty většího rozsahu.

Na základě posouzení vstupních údajů a použitých metodik byly za projekt identifikovány následující údaje:

(uvedené náklady jsou kalkulovány včetně DPH)

Identifikační údaje o projektu:

Celkový rozpočet projektu: **164 795 802 Kč**

Z toho: investiční výdaje: 163 085 802 Kč

neinvestiční výdaje: 1710 000 Kč

Navrhovaná struktura financování:

Žadatel: 16 478 580 Kč

Stát: 24 717 870 Kč

EU (SROP): 123 589 352 Kč

Délka trvání projektu: 2005-2007 (3 roky)

Zvolená doba posuzování projektu: 30

³⁵ Studie proveditelnosti, Třeboň, rozvoj lázeňské infrastruktury, str. 31

Závěry hodnocení:

Současná hodnota (PV): 149 591 Kč

Čistá současná hodnota (NPV): -15 205 tis. Kč

Vnitřní výnosové procento (IRR): 4,96%

Index rentability (NPV/I): -0,09

Doba návratnosti (DN): 17 let

Podíl čistého výnosu k investičním nákladům: 0,03

Stanovená diskontní sazba: 5%

Veškeré provedené kalkulace byly počítány včetně DPH, neboť žadatel je neplátcem a projekt tedy podává včetně nákladů na DPH, které jsou pro něj uznatelným nákladem.

5.3. Použité analýzy a postupové kroky

Při provedení finanční analýzy byly veškeré dílčí kroky a výpočty provedeny v několika variantách zvolených zejména jako systém interní kontroly. Na základě toho byla vybrána finální varianta a výstupy ostatních variant byly použity především jako podklad pro komentáře a vysvětlení dosažených výsledků.

Rozpočet projektu a jednotlivé hotovostní toky zvolené varianty byly převzaty z navrhovaného technického řešení. Nastavení cenové hladiny poskytovaných služeb bylo určeno na základě provedeného vyhodnocení tažních cen v místě obvyklých. **Doba životnosti investice** byla po vyhodnocení doporučení uvedených v metodice EU **stanovena na dobu 30 let** jako období, které se po posouzení všech alternativ nejvíce blíží předpokládané reálné ekonomické životnosti investice.

Pro potřeby kalkulace byly jednotlivé položky rozříděny do relevantních odpisových sazeb, veškeré kalkulace pak byly provedeny v reálných cenách, tyto reálné peněžní toky pak byly diskontovány pomocí reálné diskontní sazby 5%.

Provedené hodnocení bylo zaměřeno na několik **hlavních ukazatelů**, jejichž výstupem bylo posouzení finanční a ekonomické výhodnosti navrhované investice.

„Jednalo se zejména o:

- *Současnou hodnotu investice (PV)*
- *Čistou současnou hodnotu investice (NPV)*
- *Vnitřní výnosové procento (IRR)*
- *Index rentability (NPV/I)*
- *Dobu návratnosti (DN)*
- *Podíl čistého výnosu k investičním nákladům.“* ³⁶

V rámci provedených analýz byly rovněž vyhodnoceny celkové hotovostní toky investice a byla provedena analýza rizik.

Město Třeboň si nechalo vypracovat studii proveditelnosti, na základě které byly posouzeny různé analýzy a ekonomická kritéria.

Analýza rizik identifikovala všechna relevantní rizika a navrhla opatření na jejich eliminaci či snížení jejich dopadů na projekt. S ohledem na skutečnost, že v projektu nebylo kalkulováno s jinými zásadními položkami než s nájemným, byla citlivostní analýza provedena právě na tento ukazatel. Výsledné hodnoty prokázaly, že stanovené nájemné není limitujícím faktorem a projekt byl proveditelný i za předpokladu jeho poklesu o 20% (v případě poklesu nájemného o 20% dojde k poklesu IRR o 29,12% - výsledná hodnota IRR činí 3,53%).

Z toho lze konstatovat, že i přes identifikované riziko nájemného, je hlavním faktorem ovlivňujícím v dlouhodobém horizontu efektivnost investice především návštěvnost, která v rámci řešeného projektu není relevantní.

Analýza bodu zvratu – „jejím výsledkem bylo určení $Q_{BZ} = 253\,108,19$, počtu zákazníků (příjemců jednotlivých služeb, při němž dosahuje hospodaření nulového hospodářského výsledku při zachování všech plánovaných nákladových položek. Při nižším využívání kapacity a prodeji jednotlivých služeb by byl projekt provozován se ztrátou.“ ³⁷

³⁶ Členění dle: *Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.25

³⁷ Členění dle: *Analýza CBA: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.3

Marketingový mix – pro potřeby daného projektu bylo využito marketingového mixu, prostřednictvím kterého bylo možné vymezit významné marketingové problémy pomocí 4P:

- *„Produkt - popis produktu nebo služby, který bude v souvislosti s projektem poskytovaný a upřesnění potřeb, k jejichž uspokojení má ten který produkt sloužit.*
- *Price (cena a cenová politika) - rozhodnutí za jaké ceny budou jednotlivé služby poskytovány.*
- *Promotion (propagace - komunikační mix) - podrobný popis veškerých komunikačních kanálů, které budou během jednotlivých etap projektu využívány.*
- *Place (místo) - jedná se o popis distribučních cest, kterými se dostávají produkty a služby od poskytovatele ke spotřebiteli.“*³⁸

Tato metodika byla přizpůsobena potřebám posouzení a charakteru projektu Rozvoj lázeňské infrastruktury v Třeboni a jednotlivé problémové okruhy marketingového mixu se pokusím specifikovat v následujících bodech.

Produkty, které jsou v rámci projektu poskytovány a distribuovány konečným uživatelům, jsou, v případě projektu „Třeboň - rozvoj lázeňské infrastruktury“ vesměs sportovně-relaxační služby. Vybudovaná wellness centra umožnila Lázním Aurora a Bertiným lázním nabídnout cílové skupině její klientely (především samoplátcí tuzemští i zahraniční) poptávané atraktivní moderní služby a vytváří i pro místní podnikatele možnost rozšířit jejich nabídku, která byla původně orientována především sezónně na přírodní prostředí, o služby nezávislé na ročním období. Nezbytný produkt, který je výsledkem projektu je zkvalitnění lázeňského prostředí na území města spojené s rozšířením lokalit v „lázeňském, odpočinkovém a relaxačním“ duchu, kde se vytváří prostor pro soukromé podnikatelské aktivity především v oblasti služeb. Částečně tomu přispívá i dílčí výstup projektu, kterým je infosystém města.

Cenu vidím jako jediný prvek marketingového mixu, který produkuje příjmy, ostatní produkují náklady. Cena je také rozhodujícím prvkem při výběru zboží zákazníkem. Domnívám se, že specifická je však v tomto případě orientace na samopláteckou lázeňskou klientelu a návštěvníky města, kteří se při svém rozhodování neřídí pouze cenovou nabídkou. Předpokládám, že samoplátecký typ klientely se rekrutuje především ze středních

³⁸ Členění dle: *Analýza CBA: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.6

(v případě zahraničních lázeňských hostů), případně z vyšších vrstev společnosti (domácí typ lázeňských hostů) a lze u nich předpokládat jisté finanční rezervy. Třeboňské lázně se v současnosti řadí mezi třídu dražších lázní z pohledu tuzemského i zahraničního trhu. Z tohoto hlediska mám obavu, že může docházet k poklesu konkurenceschopnosti a s tím souvisí i vznik rizik. Citelně chyběla doprovodná vybavenost vyžadovaná zejména samoplátcí. Z pohledu tuzemského trhu vidím jako riziko vyšší cenovou úroveň vzhledem k původní kvalitě a úrovni poskytovaných služeb. Z pohledu zahraničních trhů vidím jako riziko v nedostatečně vybudovaném jméně třeboňských lázní. Pro poskytování „rekondičních pobytů“ pak chyběla vyhovující infrastruktura. Z tohoto hlediska, byla žádoucí realizace projektu a rozšíření nabídky služeb právě tímto směrem.

Důležitým krokem pro úspěšné započetí provozu a současného chodu projektu byla kvalitní a dobře načasovaná **propagace**. Základním cílem dané propagace bylo průběžně poskytovat informace o stavu a vývoji budování projektu. Byla informována i široká veřejnost. Propagace byla zahájena již počátkem roku 2005. Propagace služeb vzniklých v rámci projektu se uskutečnila pomocí komunikačních nástrojů lázní a města. Město (resp. IKS) spolupracuje při propagaci lázeňství i města Třeboně jako takového. Pracovníci IKS a obou lázeňských zařízení se scházejí pravidelně a koordinují své aktivity - při vydávání propagačních materiálů jsou konzultovány text i celkové grafické vyznění. Město je prezentováno při každé příležitosti na prvním místě jako lázeňské, dále kulturní a historické, jako město, které je centrem CHKO a Biosferické rezervace Třeboňsko, a tedy vhodné pro cykloturistiku a přírodně orientovanou turistiku. Zvýšení povědomí o nových službách se zajišťuje prostřednictvím distribuce propagačních letáků, inzercí v místních periodikách, grafickými upoutávkami na reklamních a informačních tabulích ve městě a příjezdových komunikacích, prezentacích na výstavách a veletrzích cestovního ruchu.

Distribuční cesty, kterými se dostávají služby od poskytovatele ke spotřebiteli nejsou pro daný typ projektu relevantní. Nově vybudované služby byly plně začleněny do organizace. Služby jsou obvykle vyhledávány samotnými zákazníky, resp. lázeňskými hosty či návštěvníky města. Jediné omezení vidím v kapacitní možnosti jednotlivých zařízení.

5.3.1 Závěry hodnocení

Z provedených analýz bylo zřejmé, že celková investice sice generuje velmi významné přínosy pro město, místní podnikatele, obyvatele a návštěvníky, nebyla by však schopna generovat dostatečný příjem, který by umožňoval realizaci záměru s využitím jiných finančních zdrojů jako je např. bankovní úvěr.

Využití kombinace vlastních zdrojů žadatele, příspěvků strukturálních fondů EU a podpory státu se tak jevila jako ideální možná varianta, která investora nezatěžovala náklady na investici a umožňovala soustředění disponibilních vlastních či generovaných příjmů na její udržení a další rozvoj.

Vypočtené ukazatele potvrdily, že projekt je z hlediska finanční rentability investicí efektivní (generuje dostatek prostředků na svoji reprodukci, případně budoucí rozvoj), nicméně neprodukuje dostatek prostředků pro realizaci bez využití fondů EU (SRP).

Tato skutečnost byla dána především vyčíslenou Čistou současnou hodnotou, výsledným Vnitřním výnosovým procentem a Dobou návratností.

Mohu tedy vyvodit závěr, že celková efektivita realizované investice bude do budoucna především záviset na efektivně prováděném marketingu a na neustálém rozvoji dalších služeb a zařízení v území, neboť jen tak lze zajistit dostatečný počet návštěvníků a v důsledku toho předejít možným problémům způsobeným zmíněným rizikem.

5.4. Stručný popis podstaty projektu ³⁹

Název projektu: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“

Charakteristika investora (předkladatele) projektu

Předkladatelem a investorem projektu bylo město Třeboň, které je stoprocentním vlastníkem dvou lázeňských zařízení nacházejících se ve městě.

Identifikace předkladatele

Název: Město Třeboň

Sídlo: Masarykovo náměstí 20/1

Právní forma: obec (právnícká osoba)

IČO: 247618

³⁹ Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.25

Charakteristika předkladatele

Počet obyvatel včetně satelitních obcí: 10 137

Počet obyvatel v produktivním věku: 64%

Průměrný věk obyvatel: 39,3 let

Celková katastrální výměra obce: 9 083 ha

Hospodaření a finanční situace města

Město Třeboň v rámci svého hospodaření disponovalo s dostatkem finančních rezerv pro zajištění udržitelnosti projektu. Finanční zdraví subjektu dokládá posudek, provedený Českou spořitelnou, a.s., která na základě zpracovaných výsledků hospodaření města Třeboň dospěla k závěru, že přijetím dlouhodobého investičního úvěru ve výši 50 mil. Kč se splatností 12 – 15 let, úrokovou sazbou cca 3% p.a. a s nepravidelným splácením jistiny nebude ohrožena ekonomická stabilita města a zadluženost města v žádném roce trvání úvěrového vztahu nepřekročí 15%.

Zkušenosti s realizací podobných projektů

„Město realizovalo řadu projektů Phare v tzv. Fondu malých projektů Phare CBC, později Společného programu Phare. Obvykle se jednalo o tzv. „měkké projekty“ – studie, popagační materiály, www stránky apod. Finanční rozsah těchto projektů se pohyboval v řádu do cca 350 tis. Kč.

Významným investičním projektem realizovaným v programu Phare, byl projekt Expozice návštěvnického střediska Třeboňsko – krajina a lidé. Tento projekt měl celkový rozpočet 7 000 000 Kč, příspěvek z Phare CBC činil 100 000 EUR. Dále má město nespočet zkušeností z realizace podobných projektů z dotačního titulu MMR ČR – Podpora cestovního ruchu a lázeňství v řádu desítek milionů korun, kde město získalo finanční prostředky například na opravu a modernizaci části balneoprovozu v Lázních Aurora.“⁴⁰

⁴⁰ Členění dle: *Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.31

5.4.1 Důvod realizace projektu

Domnívám se, že nárůst konkurence spolu s narůstajícím procentem klientů ze skupiny samoplátců jednoznačně poukazoval na nutnost rozšiřování nabídky služeb tak, aby se Třeboňské lázně staly konkurenceschopné v narůstající nabídce všech ostatních tradičních i nově vznikajících rekreačních, relaxačních a ozdravných zařízení.

Projekt „**Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury**“ byl v tomto ohledu nekonvenční a strategické řešení, které spojovalo přednosti a potřeby města a Třeboňské lázeňské oblasti v jeden celek. Vycházel z širších dlouhodobých záměrů města, v rámci kterých byla vybrána nejoptimálnější varianta projektu a to jak z hlediska potřeb lázeňství a cestovního ruchu v Třeboni, tak z hlediska efektivity vynakládaných prostředků a dopadů na rozvoj regionu.

Předmětem projektu bylo vybudování lázeňské infrastruktury – především wellnesscenter, která umožnila zkompletovat, rozšířit a zkvalitnit dosud nabízené služby. To umožnilo další rozvoj v oblasti lázeňského cestovního ruchu, který tak bude přinášet vyšší počet návštěvníků, prodloužení jejich pobytu v oblasti a vytvoří předpoklady pro rozvoj dalších podnikatelských aktivit.

Z pohledu stavebně – technického řešení předkládaný projekt zahrnoval:

- **provedení změny stavby bazénového komplexu lázní Aurora** – přístavba tělocvičny, fitness, squashe, a bowlingu – wellness centra, relaxační wellness haly, aquaatrakcí a wellness bazénu (Wellnesscentrum v Lázních Aurora),
- **výstavba rehabilitačně sportovní haly** – wellness centra, wellness haly (Wellnesscentrum v Bertiných lázních),
- **vybudování informačně-orientačního značení ve městě Třeboň** (Infosystém ve městě)

Celý projekt byl navržen jako vzájemně provázaná investice tak, aby se jednotlivé služby doplňovaly, případně spoluvytvářely ucelenou nabídku nejen pro lázeňské hosty, ale i pro ostatní návštěvníky v regionu, především v období mimo hlavní sezónu, kdy díky nedostatečné nabídce docházelo ke značnému poklesu návštěvnosti.

5.4.2 Volba řešení a cíle projektu

Navrhované řešení bylo zvoleno především díky skutečnosti, že vybudované zázemí umožní vytvořit ucelenou nabídku relaxačních a rekreačních pobytů, které přinesou požadovaný synergický efekt do celého regionu. Smyslem projektu vidím ve snaze zvýšit konkurenceschopnost třeboňských lázní, potažmo i rekreačního potenciálu města Třeboň na regionální i národní úrovni, především prostřednictvím rozšíření nabídky služeb a nových alternativních produktů, které sledují moderní trendy v lázeňské péči orientované především na rekondiční pobyty a sportovní aktivity. Díky svému potenciálu má Třeboň ideální předpoklady pro to stát se turistickým centrem minimálně národního významu. Volba variantního technicko-technologického řešení byla provedena vyhodnocením poptávky po jednotlivých službách. Projekt podporoval i Český tenisový svaz, který využívá vybudovaných sportovních zařízení pro sportovní vyžití dětí a mládeže a pro přípravu handicapovaných tenistů.

Jak již bylo řečeno výše, hlavním cílem projektu bylo rozšíření nabídky služeb poskytovaných třeboňskými lázněmi na úroveň, která odpovídá potřebám a požadavkům návštěvníků regionu. Díky nárůstu návštěvnosti splněním tohoto cíle přispívá rovněž k zvýšení příjmů podnikatelů podnikajících v navazujících službách a k dalšímu rozvoji jako je rozšiřování ubytovacích kapacit ve městě a okolí, zvyšování jejich kvality a standardu. V důsledku celkového rozvoje a souvisejících služeb si myslím, že je možné předpokládat mimo jiné i vytvoření nových pracovních míst.

Cíle projektu tak můžeme členit na několik úrovní dle jejich dopadu. Mezi hlavní takto definované cíle patří:

Obecné cíle (soulad s cíli priority 4 – SRP)

- Zlepšení kvality služeb v cestovním ruchu ve městě a okolí
- Vznik nových aktivit, produktů a služeb v cestovním ruchu v Jihočeském kraji
- Zvýšení životní úrovně místního obyvatelstva prostřednictvím stabilizace, resp. vytvářením nových pracovních příležitostí
- Zlepšení pozice města Třeboň jako turistické a lázeňské destinace republikového významu

Specifické cíle (soulad s cíli opatření 4.2.1 – SRDP)

- Zvýšení přitažlivosti města a regionu Jižní Čechy pro návštěvníky a lázeňské hosty prostřednictvím výstavby a obnovy lázeňské infrastruktury v Třeboni a dosažením lepší nabídky a využití turistického potenciálu regionu
- Zvýšení příjmů z cestovního ruchu pro město i soukromé podnikatele v Třeboni a regionu Jižní Čechy prostřednictvím prodloužení průměrné délky pobytu návštěvníků, a potlačením nadměrné sezónnosti cestovního ruchu
- Zlepšení dopravní dostupnosti turisticky atraktivních míst a památek prostřednictvím zavedení informačního systému na území města
- Zvýšení poptávky po službách v souvislosti s nárůstem počtu návštěvníků města, v důsledku toho pak oživení regionální ekonomiky a tvorba dalších pracovních míst

Projekt svými cíli a stanovenými prioritami navázal na zpracovaný Program sociálního a ekonomického rozvoje Třeboně, zejména na priority v oblasti rozvoje cestovního ruchu a lázeňství.

Projekt v rámci své realizace podpořil především **vznik nových pracovních míst** a v důsledku synergického efektu zvýšené návštěvnosti a vytíženosti místních ubytovacích kapacit přímo podpořil **vytvoření nových lůžek vyššího standardu**. Díky svému zaměření na vybudování wellness zařízení projekt dále přispívá přímo ke vzniku nových produktů a služeb v cestovním ruchu a tím i ke vzniku dalších sekundárních pracovních míst. Vznikla nová nabídka služeb, která je přístupná nejen návštěvníkům města, ale i jeho obyvatelům. Přispívá tak k zvýšení životní úrovně místních obyvatel a obyvatel ve spádovém území města. V důsledku toho tedy pozorují, že projekt přispěl k rozvoji města i jeho okolí.

Velikost projektu

S ohledem na skutečnost, že se jednalo o investiční projekt, jehož převažující částí byla výstavba a rekonstrukce objektů pro sport a rekreaci, byla velikost projektu podmíněna především stanoveným rozpočtem. Celkový rozpočet projektu byl přitom stanoven na 164 795 802 Kč, což daný projekt zařadilo mezi největší do té doby realizované projekty v oblasti cestovního ruchu na území Jihočeského kraje.

5.5. Stavebně-technické řešení projektu ⁴¹

Projekt „Třeboň – Rozvoj lázeňské infrastruktury“ je komplexní projekt, jehož cílem je odstranit základní nedostatky města a lázní, které jsou pro další rozvoj lázeňství v Třeboni limitující. Předkládaný projekt se skládá z těchto částí:

I. Wellnesscentrum v Lázních Aurora

Vybudování wellnesscentra umožnilo Lázním Aurora nabídnout cílové skupině její klientely (samoplátcí tuzemští i zahraniční, zejm. ze zemí EU) v současnosti žádané atraktivní a moderní služby. Realizace investice zároveň vytvořila pro velké množství dalších místních podnikatelů možnost rozšířit jejich nabídku, která byla doposud orientovaná specificky sezóně na potenciál zachovalé přírody a krajiny, o služby nezávislé na ročním období a navíc stimulující zvýšení průměrné doby pobytu. Stavebně-technologické řešení bylo navrženo tak, aby plně odpovídalo poptávce a běžným standardům vyžadovaným u každého zařízení.

Technologický návrh wellnesscentra v Lázních Aurora byl navrhován v tomto pořadí:

- Rekonstrukce 25 m bazénu včetně nezbytného zázemí a vybavenosti (rekonstrukce šaten, rekonstrukce vstupní části, rekonstrukce sauny, rekonstrukce suterénu bazénu).
- Kromě rekonstrukce bazénu a jeho jednotlivých částí a související vybavenosti bude provedena přístavba tělocvičny, přístavba fitness a Squashe a provedena rekonstrukce tělocvičny na vodní atrakce.
- V rámci prováděné rekonstrukce bude provedena nezbytná obměna technologie bazénu jednak s cílem snížení provozních nákladů, jednak s cílem rozšíření možností pro údržbu.

II. Wellnesscentrum v Bertiných lázních

Cílem této části projektu bylo vytvořit zázemí, které by umožňovalo těsnější propojení lázeňských a wellness pobytů. S tímto typem kombinovaného pobytu jsou dobré zkušenosti, kdy se část klientely lázní každoročně rekrutuje z bývalých sportovců nebo z aktivních a současných hvězd sportovního pole (nejznámější např. Jan Železný, Tomáš Dvořák, Dana Zátoková, fotbalový klub Slávie, reprezentanti ČR ve střelbě aj.). Tito hosté hledají

⁴¹ Členění dle: *Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.42

samozřejmě možnost se v lázních vyžít i sportovně. Tím se obě služby, lázeňství i sport dobře doplňují.

Předmětem této části projektu byly následující stavební a technologické celky:

- Výstavba rehabilitačně sportovní haly včetně výstavby zázemí haly, vybudování přístupových komunikací, výstavby zahradních chodníků a provedení nezbytné přeložky kanalizace a místního vedení VN.
- Vybudovaná hala bude doplněna o venkovní atrakce a zařízení a to především výstavbou jednoho tenisového kurtu, instalací veřejného osvětlení, vybudováním zahradního bazénu, výstavbou hřiště na stolní tenis, výstavbou hřiště na volejbal a vybudováním hřiště na petanque.

III. Infosystém ve městě

Poslední dílčí částí projektu byl soubor investic, jehož cílem bylo vybudování kvalitního a srozumitelného informačního značení na území města. Tato část projektu vycházela z potřeby zlepšení orientace ve městě a komplexně řeší orientační systém jak pro chodce tak pro motoristy. Realizací orientačního značení ve městě došlo k zatraktivnění města pro turisty. Projekt orientačního značení zahrnoval vybrané nejdůležitější místní cíle a směry k jejich dosažení. Jednotlivé užití a provedení orientačního značení přispělo ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Orientační systém byl koncipován tak, aby mohlo dojít k jeho následnému rozšíření. Výška sloupku byla zvolena tak, aby bylo možno v případě rozšíření orientačního systému přidat další cíle. Další doplnění orientačního dopravního značení je podle mne možné realizovat vyznačením komerčních cílů pro motoristy.

Projekt orientačního značení byl zpracován tak, aby značení bylo v souladu s aktuálně platnými zákony, normami a technickými podmínkami a s přihlédnutím k místní dopravní situaci tak, aby byla zajištěna bezpečnost a plynulost silničního provozu. Dále realizací tohoto projektu byla zajištěna dostatečná informovanost jak pro motoristy, tak pro chodce v Třeboni.

5.5.1 Etapy projektu

V rámci daného projektu byl investiční záměr rozčleněn do 4 základních fází, které časově naplnily celý projektový cyklus. Projekt byl z časového hlediska popsán v rámci fáze:

- předinvestiční
- investiční
- provozní
- poprovozní

Předinvestiční fáze projektu

V rámci přípravných prací byly v rámci projektu zrealizovány aktivity a činnosti, které je možné posuzovat jako předinvestiční. Jednalo se o aktivity, které souvisely s projektem, nicméně neovlivnily přímo jeho náklady. Před zahájením projektu byly provedeny tyto činnosti:

- *„Výzkum spokojenosti a spotřebního chování klientů Lázní Aurora v Třeboni, který proběhl v rámci seminářů kurzu Ekonomika lázeňství v letním semestru 2002/2003. Výzkum se uskutečnil v letních měsících březen-duben 2003 a do jeho přípravy byli zapojeni všichni studenti kurzu CR_509, kteří provedli průzkum osobním dotazováním.*
- *Studie využitelnosti objektů a areálů v majetku města Třeboň – zpracovatel: RERA a.s. Regionální rozvojová agentura jižních Čech, březen 2004*
- *Urbanistická studie, která řeší celý areál lázní včetně umístění jednotlivých služeb v tomto areálu od architektů LT ateliér s.r.o.*
- *Podnikatelský záměr: Wellness centrum Bertiných lázní Třeboň s.r.o.*
- *Lázně Aurora s.r.o. – Podnikatelský záměr – Výstavba wellness centra*
- *Zaměření pozemku a geologické průzkumy*
- *Studie rozvoje sítě turistických tras a sítě levného ubytování v regionu Třeboňsko s návazností na rakouský region Waldviertel – zpracovatel: SAURA s.r.o., červen 2003*
- *Program sociálního a ekonomického rozvoje regionu Třeboňsko, zpracovatel: PROODOS Praha, 2001*
- *Program sociálního a ekonomického rozvoje města Třeboně, PROODOS Praha, 1998*
- *Studie proveditelnosti na projekt „Třeboň – Rozvoj lázeňské infrastruktury“ a analýza nákladů a přínosů“⁴²*

⁴² Členění dle: *Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“*, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.50

Investiční fáze projektu ⁴³

Po schválení dotací a výběru dodavatele stavby v dubnu 2005 byla zahájena výstavba I. etapy (viz. harmonogram výstavby), která byla dokončena v červnu 2005. S další etapou se začalo v září 2006 a celý projekt byl dokončen v květnu 2007.

Investiční fáze projektu zahrnovala výstavbu wellnesscentra v Bertiných lázních a v Lázních Aurora a výstavbu infosystému ve městě. Tato fáze trvala od začátku investiční výstavby až do zahájení jejího provozu a byla jednou z nejnáročnějších etap trvání projektu. Projekt byl realizován dodavatelským způsobem. Všechny procedury zadávání dodávek prací a služeb a uzavírání dodavatelských smluv se řídily Postupy pro uzavírání smluv. Po výběru dodavatele bylo ihned nutné začít stavební úpravy s technickým řešením zakázky podle jednotlivých etap.

S ohledem na rozsah projektu byla investiční fáze projektu rozčleněna na 5 dílčích etap:

I. Etapa 05/2004 – 06/2005

Projektová dokumentace

Infosystém ve městě

Berta – wellnesscentrum – venkovní úpravy:

SO 021 Zahradní chodníky

SO 03 Tenisový kurt

SO 06 Veřejné osvětlení

SO 07 Zahradní bazén

SO 081 Hřiště stolního tenisu

SO 082 Hřiště pro volejbal

SO 083 Hřiště petanque

II. Etapa 07/2005 – 12/2005

Aurora – relaxační hala:

SO 01B1 Přístavba relaxační haly

SO 01A1 Přístavba fitnes a Squashe

III. Etapa 11/2005 – 06/2006

Aurora – aquacentrum:

SO 01A0 Rekonstrukce bazénu

SO 01A1 Rekonstrukce šaten

SO 01A2 Rekonstrukce vstupní části

⁴³ Studie proveditelnosti investičního záměru: „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“, RERA, a. s. Ústeckého kraje, r. 2004, str.53

- SO 01A3 Rekonstrukce sauny
- SO 01A4 Rekonstrukce suterénu bazénu
- PS 01 Technologie pro rekonstrukci bazénu

VI. Etapa 04/2006 – 10/2006

Aurora – aquaatrakce:

- SO 01C0 Rehabilitačně sportovní hala
- PS 01 Technologie pro rekonstrukci bazénu – vodních atrakcí

V. Etapa 09/2006 – 05/2007

Wellness hala Berta:

- SO 01 Rehabilitačně sportovní hala
- SO 011 Zázemí haly
- SO 02 Komunikace
- SO 04 Přeložka kanalizace
- SO 05 Přeložka VN

Kontrola plnění plánu byla prováděna v termínech, které souvisely s plánovanými termíny dokončení jednotlivých etap. Výsledky kontrol byly zaznamenány do Záznamu o plnění plánu projektu. Pro plynulost a bezproblémovost průběhu investiční fáze projektu byl organizován realizační tým, pověřený řízením projektu. Realizační tým určený vedením města Třeboň prováděl pravidelné vyhodnocování průběhu prací na projektu za účasti zodpovědných zástupců zhotovitele a určených členů zastupitelstva města, představitelů obou lázní a projekčního týmu. Nejdůležitějším postupem pro vnitřní kontrolu byly průběžné zprávy pravidelně sestavované na základě kontrolních dnů, které byly předkládané zastupitelstvu města Třeboň, které podléhají výroku vnitřního auditu a kontrolního výboru zastupitelstva města.

Provozní fáze

Provoz všech objektů a zařízení je zajištěn provozovateli společností Bertiny lázně Třeboň s.r.o. a Lázně Aurora, s.r.o.. Wellnesscentra fungují v celoročním režimu. Rozšíření využití návštěvníků regionu v období mimo hlavní sezonu bylo hlavním motivujícím faktorem vzniku daného projektu pro vedení lázní a města Třeboň.

Wellness centrum v Lázních Aurora oproti původnímu provozu bazénu a doprovodných služeb se liší zejména ve spotřebě energií (voda, teplo, el. energie) a v osobních nákladech. S ohledem na využití pokročilejších technologií (úspornější strojové

vybavení, recyklace atd.) a na změněnou organizaci práce a prostorové uspořádání (centrální recepce, možnost spojení s obsluhou baru) nedošlo k dramatickému zvýšení provozních nákladů. V areálu je přítomný plavčík, pro provoz baru bylo nutné zajistit dvousměnnou obsluhu. Technickou správu wellness centra a jeho úklid zajišťuje původní personál Lázní Aurora. Zvýšené náklady na opravy a údržbu vyžadují odstraňování nutného opotřebení sportovního vybavení.

Cílem projektu Wellness centra v Bertiných lázních bylo vybudovat areál, který by byl na ostatním lázeňském provozu nezávislý. Se službami lázní je spjat provoz areálu hlavně tím, že ho využívají hlavně lázeňští hosté. Celý areál provozuje lázeňské zařízení, je zde ale prostor i pro případný pronájem, nebo těsnější spolupráci s podnikateli v Třeboni. Systém vstupu na všechny atrakce je řešen pomocí čipových karet.

Rezervace je řešena dvěma způsoby:

- Přes pracoviště recepce lázní – osobní jednání a telefonické objednávání.
- Přes automatický rezervační systém využívající služeb Internetu – www stránky a mobilních operátorů – automatická SMS služba.

Platby jsou realizovány buď přes recepci lázní a nebo přes službu ve sportovním klubu. Údržbu zajišťuje správce sportovního klubu. Hygienické zázemí a šatny jsou centralizovány u sportovního klubu. Lehké občerstvení a možnost odpočinku je také centralizováno u sportovního klubu. Rezervovat si mohou hosté jak jednotlivé kapacity, tak celou kapacitu jednotlivých služeb nebo i celý areál, případně různé kombinace.

V rámci projektu byla vybudována:

- **Sportovně – rehabilitační hala, klub pro občerstvení**

Halu je možné využívat pro relaxačně sportovní účely – hra tenisu, fotbalu atd. a pro účely rehabilitačně sportovní – skupinový tělocvik, aerobik, bodystyling, stepaerobik, kalanetika, power-jóga a jiné. Tyto služby zajišťuje správce klubu spolu s trenérem. Zázemí haly slouží také mimo jiné pro poskytování lehkého občerstvení v prostorách sportovního klubu, a také jako hlediště na sportovní plochu haly a bowlingu. Dále se zde pořádají kurzy a přednášky. Tyto aktivity slouží jako doplňková a nevýdělečná činnost, která však má význam pro propagaci a zviditelnění celého areálu.

- **Tenis.**

Původní nafukovací hala nad tenisovým kurtem s umělým trávnikem se zázemím sportovního klubu byla doplněna o jeden tenisový kurt a stálou tenisovou halu s jedním tenisovým kurtem pro celoroční provoz.

Toto uspořádání přineslo tyto výhody:

- Možnost pronájmu kurtů v zimním období pro pořádání celoročních turnajů v tenise. Jsou nutné minimálně dva kurty.
- Zvýšení kapacity zimní nabídky tenisu.
- Pevná tenisová hala zajišťuje možnost hry tenisu i během letních měsíců v případě špatného počasí.
- Rozšířená nabídka o další tenisové kurty zvýšila sportovně laděnou atmosféru celého areálu a láká další zájemce o tenis.
- V neatraktivních hodinách je možné, aby kurty byly využity pro školy aj.

- **Bowling**

U prostor pevné tenisové haly vznikly dvě dráhy pro hru bowlingu. Tento sport získává na oblibě a myslím si, že je to vhodný doplněk relaxačních pobytů v lázních. V Třeboni je již v centru hotelu „ Zlatá hvězda“ jedna dvoudráha, ale ze zkušenosti vím, že její využití je velmi omezené, neboť je kapacitně obsazena dlouho dopředu.

- **Volejbalové hřiště, hřiště pro petanque**

Nabídka těchto sportů je jednak v organizaci hry. To znamená, že lázně organizují dohromady týmy z hostů lázní, což rádi využívají individuální hosté lázní. Do lázní totiž často jezdí hosté individuálně a je pro ně problém využít možnosti kolektivních sportů, protože nemají možnost sami sestavit dostatečný tým. Hřiště pro hru petanque slouží hlavně pro relaxaci.

- **Malý venkovní bazén**

Bazén slouží hlavně pro relaxaci po hře, využití pro kondiční plavání je pro velikost bazénu velice omezené. Využívá se po dobu celého roku, díky rozkládací a posuvné střeše. Bazén využívá technologie slané vody. Maximální kapacita bazénu je do 10 osob.

- **Monitorování parkoviště**

V areálu vzniklo monitorované parkoviště s kapacitou cca 40 míst nekrytého stání. Pro krátkodobé návštěvníky areálu je parkování poskytováno zdarma tzn. cca 15 míst. Zbytek kapacit je prodáván hostům lázní pro dlouhodobé parkování.

Informační systém města Třeboně neznamenal pro předkladatele projektu významnější provozní náklady. Činnosti, které je nutné provádět v průběhu doby životnosti infosystému patří zejména kontrola systému, běžná údržba a běžné opravy, které jsou vyžadovány v důsledku technické a informační zastaralosti.

Poprovozní fáze projektu

Charakter jednotlivých aktivit projektu není takové povahy, aby muselo být předem kalkulováno s jeho likvidací po ukončení životnosti. Po ukončení životnosti jednotlivých zařízení, která je řádově plánována na cca 40 let bude docházet k jejich modernizaci, k rekonstrukci či k prosté náhradě. Účetní zůstatková hodnota se vlivem uplatnění odpisu předpokládá minimální. Skutečná zůstatková hodnota investičního majetku po ukončení doby životnosti objektů (40 let) je odhadována na úrovni cca 10%.

6. SWOT analýza a z ní plynoucí návrhy

Swot analýza je metoda pro určení vnitřních podmínek (slabé a silné stránky) a vnějších vlivů (ohrožení, příležitosti) na rozvoj dané lokality. Používá se jako vstupní analýza pro určení rozvojových cílů a opatření v jednotlivých oblastech. Níže uvedenou analýzu jsem sestavila po konzultaci s panem Aloisem Vlachem, vedoucím odboru rozvoje a investic na Městském úřadě v Třeboni. Při jejím sestavování jsem vycházela z poznatků, které jsem získala při mapování výše uvedeného projektu, ale i ze znalosti Třeboně, místních poměrů a obyvatel, kteří zde žijí. Z analýzy je patrné, že převládají příležitosti a silné stránky regionu, avšak i tak je zapotřebí brát v úvahu slabé stránky a připravit se na potenciální hrozby.

Tabulka 2.: SWOT analýza na oblast lázeňství v Jihočeském kraji

Silné stránky		Slabé stránky	
▪ Dlouholetá tradice cestovního ruchu	3	▪ Nedostatečná kapacita a kvalita ubytovacích zařízení cestovního ruchu na úrovni evropského lázeňského standardu	2
▪ Tradice lázeňství opírající se o místní léčebné zdroje	3	▪ Nízká kapacita lázeňských domů, nutnost odmítat klienty	2
▪ Neuspokojená poptávka po zařízeních zaměřených na aktivní trávení volného času (sportovní a zábavní centra)	3	▪ Konkurence ostatních lázeňských měst	2
▪ Poptávka po lázeňských a wellness službách kapacitně převyšující nabídku	3	▪ Zvyšující se standard a rozmanitost nabídky poskytovaných služeb v konkurenčních lázeňských zařízeních	2
▪ Výhodná geografická poloha oblasti v blízkosti osy Praha – České Budějovice, poblíž rakouských hranic, na křižovatce silnic I. třídy	2	▪ Nedostatečný regionální marketing	1
▪ Relativně nepoškozené životní prostředí	1		
Celkem	15		9
Příležitosti		Hrozby	
▪ Rozšíření nabídky cestovního ruchu i do období mimo hlavní sezonu	3	▪ V dané oblasti spatřuji značnou sezónnost cestovního ruchu	3
▪ Zvýšení kapacity a kvality ubytovacích zařízení	3	▪ Hrozbou je také prohlubující se ekonomická nevýhodnost lázeňské léčby pojištěnců	2
▪ Rozvoj kongresové a konferenční turistiky	2	▪ Odchod významných pojištěnců do jiných regionů	2
▪ Vytvoření městské lázeňské zóny s komplexní nabídkou infrastruktury a služeb	2	▪ Dosud nenaplněná koncepce rozvoje lázeňství a cestovního ruchu	2
▪ Vytvářet cílený a intenzivní marketing a management lázeňství a cestovního ruchu	2		
▪ Možná zahraniční partnerská spolupráce v oblasti cestovního ruchu	1		
▪ Možnost využití rozvojových šancí lázeňství, např. vybudování kolonády, kulturního centra	1		
Celkem	14		9

Zdroj: Vlastní

1 málo důležité, 2 důležité, 3 velmi důležité

Zhodnocení SWOT analýzy

Na základě rozšíření léčebně-rehabilitačních kapacit se zvětšila možnost uspokojit rostoucí poptávku a navýšit lázeňskou turistiku. Skutečností je, že Jihočeský kraj má malou nabídku lázeňských kapacit. Sousední kraje Vysočina a Plzeňský kraj nemají dokonce žádnou, a také díky výhodné poloze má zde rozvoj lázeňství z mého pohledu dobrou perspektivu. Lokalita je v současné době velmi oblíbeným turistickým střediskem. Blízkost rakouských hranic umožňuje zahraničním turistům dostupnost nejen k dlouhodobým návštěvám, ale i pro denní a víkendové pobyty. Území se nachází v CHKO Třeboňsko. Přes poměrně velké množství vodních ploch jsou jen některé doporučeny k rekreačnímu koupání a zcela chybí venkovní koupaliště. Zde vidím určitý prostor a oblast, která by mohla být v programovém období 2007-2013 využita a podporována z prostředků EU, a na kterou by se mohl případně soustředit některý ze soukromých subjektů.

Vzhledem k výrazně nadprůměrnému využití ubytovacích kapacit v letním období se nabízí možnost v rozšiřování nabídky těchto zařízení. I zde je prostor a to především pro soukromé subjekty, které již poskytují ubytovací služby, a své kapacity by chtěly rozšířit, případně pro subjekty, které chtějí s poskytováním ubytovacích kapacit začít. Je však nutné nalézt využití i v mimosezónních obdobích. Myslím si, že v dané lokalitě je několik okruhů, oborů a aktivit, které mají šance se prosadit.

Jsou to zejména:

- Lázeňská zařízení, ubytovací kapacity, rehabilitační služby (masáže, sauna).
- Wellness pobyty, relaxační, rekondiční a regenerační aktivity.
- Venkovní nebo krytý plavecký bazén (dětský zábavní park, aquapark).
- Služby kosmetické, kadeřnické, masážní, pedikérské.
- Kongresové, konferenční, výstavní a divadelní prostory, galerie.
- Obchod se suvenýry, sklem aj.
- Stravovací a zábavní zařízení (kavárna, cukrárna, vinárna aj.).
- Sportovní zařízení různého typu.

Vybudováním wellness center v obou lázeňských zařízeních se dá předpokládat, že se výrazně rozšíří zájem poskytovat nejrůznější služby nejen v Lázních Aurora a v Bertiných lázních, ale i celkově v Třeboni. Realizace projektu umožní podnikatelům včetně lázeňských zařízení vytvořit v sezónně nezávislou nabídku pobytů, zabezpečit vyšší obleženost na lůžkách hotelového typu. Vytváří se tak předpoklady pro vytvoření nových pracovních míst a to jak v lázeňských zařízeních, tak i u všech poskytovatelů služeb

souvisejících s cestovním ruchem (ubytovatelé, pohostinství, kultura, volnočasové služby, cestovní kanceláře, atd.)

Jako možný problém vidím nejistotu v systému zdravotního pojištění, a proto je nutná orientace na tzv. samoplátce a zahraniční klienty.

6.1. Příležitosti pro participující subjekty

Zabývala jsem se zmapováním projektu „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“. Šlo o projekt, který byl finančně podporován z prostředků Evropské unie v programovém období 2004 – 2006. Nejenom, že jsem zjistila fakta, ale vytvořila jsem si i vlastní pohled na tuto problematiku. Poodhalila jsem silné a slabé stránky oblasti, ve které byl projekt realizován, a zároveň jsem identifikovala možné příležitosti a hrozby, o kterých se domnívám, že je nutné brát na vědomí. Zároveň jsem identifikovala „bílá místa“, která vidím jako příležitosti pro další participující subjekty, kterým se naskýtá možnost, tato „bílá místa“ zakrýt a zároveň i využít finanční podpory z evropských fondů v programovém období 2007 – 2013. Je zřejmé, že město Třeboň patří k turisticky velmi atraktivním lokalitám. Avšak je třeba si uvědomit, že konkurence a to nejenom česká, ale i zahraniční je značná. Klientela se stává náročnější. Proto se domnívám, že je třeba tuto lokalitu neustále rozvíjet .

Nové ubytovací kapacity

Vybudováním wellness center nepochybně vzrostl zájem o lázeňské služby, a také se výrazně zvýšila celková kapacita lázní ve smyslu poskytování služeb. Nicméně ubytovací kapacita zůstala zachována. To vidím jako jedno z hlavních „bílých míst“, kde se naskýtá prostor pro podnikatelské záměry participujících subjektů. Již několik let město uvažuje o prodeji pozemků v blízkosti lázní Aurora a Bertiných lázní za účelem stavby lázeňských hotelů. Zájemci o pozemek bývalé kotelny lázní Aurora předpokládají stavbu hotelu s kapacitou 100 – 150 lůžek. V blízkosti Bertiných lázní je naplánovaná výstavba dvou penzionů, každý o kapacitě 40 lůžek. Tímto by došlo k navýšení kapacit a nabídky služeb lázeňských domů.

Jedná se o značně rozsáhlé investice. Nabízí se zde, ale prostor pro využití finanční podpory z fondů EU. Podle mého názoru, by byl vhodný ROP (Regionální operační program) NUTS II Jihozápad. Tento program je určen pro region soudržnosti NUTS II

Jihozápad, kam patří kraj Jihočeský a Plzeňský. Finanční podporu mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, organizace zřizované nebo zakládáné krajem či obcemi, církevní právnické osoby, školy, nestátní neziskové organizace, **podnikatelé**, profesní organizace, občané a další. Myslím si, že vhodným předkladatelem projektu by mohl být soukromý subjekt, který by na základě realizace daného projektu mohl provozovat podnikatelskou činnost. Město Třeboň potažmo třeboňské lázně by mohly uzavřít s daným subjektem smlouvu na využívání ubytovací kapacity pro lázeňské hosty.

Na zmiňovaný projekt výstavby lázeňských hotelů by šlo uplatnit prioritní osu 3 Rozvoj cestovního ruchu, na kterou je vyčleněno 123,9 mld. Eur, tedy asi 20% ROP JZ. Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu mimo jiného zahrnuje i projekty týkající se modernizace a rozvoje ubytovacích kapacit.

Rozšíření informačního systému ve městě

Město Třeboň v minulém programovém období 2004 - 2006 získalo dotaci na vytvoření infosystému města. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že tento infosystém je skutečně mnoha lidem nápomocný, a to zejména těm, kteří zde trvale nežijí. Myslím si, že za dosud krátkou dobu se infosystém osvědčil, a bylo by vhodné jeho další rozšíření, o kterém město již delší dobu uvažuje. Původní projekt výstavby informačního systému ve městě zahrnoval nejdůležitější místní cíle. Myslím si, že se zde nabízí možnost, pro další rozšíření infosystému. Mohla by být využita dotace z fondů EU a to opět z ROP JZ. Projekt by mohl být zařazen pod prioritní osu 1 Dostupnost center, na kterou je vyčleněno 275,7 mld. Eur, tedy asi 44,4 % ROP JZ.

Zábavní zařízení

Výstavbou wellness center jednoznačně vzrostl zájem využívat jejich nabídky i ze strany široké veřejnosti. Aquacentrum navštěvuje veřejnost z širokého okolí. Jedná se zejména o skupinu lidí mladší věkové kategorie, ale i o další místní obyvatele, kteří by jistě využívali následně i další zábavní zařízení a to celoročně. Domnívám se však, že takové zařízení v Třeboni chybí. Jsou zde pouze kavárny pro převážně lázeňské hosty, či klasické hospody a tzv. „KKC Roháč“, tělocvična, která dále slouží pro konání koncertů a diskoték pro náctileté. Myslím si, že mladší generace by ocenila i jiný typ zábavního zařízení, které zde již řadu let chybí. Provozem tohoto zařízení by se vytvořila jednak nová pracovní místa, a zároveň by mohlo dojít k realizaci podnikatelského záměru. Proto se domnívám, že zde je prostor zejména pro soukromý subjekt. Vhodný žadatel o dotaci by mohl navrhnout projekt

pro oblast Regionálních operačních programů, který by mohl být zařazen pod prioritní osu 3 Rozvoj cestovního ruchu, za účelem kulturní zvýšení vybavenosti.

Oprava chodníků a místních komunikací

Jako další „bílé místo“ vidím špatný stav některých chodníků a místních komunikací. Vzhledem k tomu, že je nutné obstát v silicím konkurenčním prostředí ostatních lázeňských zařízení, je důležité rozvíjet nejenom samotné lázně, ale i okolní prostředí. Většina hostů tráví v Třeboni 21 i více dnů a to, jak na ně působí okolí, jeho upravenost, má například i vliv, zda se sem budou chtít vracet. Zároveň je třeba si uvědomit, že hosty jsou převážně lidé s nemocemi pohybového ústrojí, a proto je žádoucí, aby chodníky byly když ne bezbariérové alespoň v dobrém stavu. Komunikace jsou městské, proto se domnívám, že by bylo možné žádat o dotaci na opravy místních komunikací z ROP JZ – prioritní osa 1 Dostupnost center.

Cyklostezky v rámci města a přilehlých obcí

Jako jedno z dalších „bílých míst“ vidím nedostatečnou dopravní infrastrukturu pro cyklisty. Značný provoz v době letní sezóny je nebezpečný, ve městě chybí stezky pro cyklisty, což je v řadě jiných měst běžný standard. Je zde možnost, aby město žádalo o dotaci na jejich výstavbu, která by mohla být finančně podporována prostřednictvím OP ROP NUTS II JZ prioritní osa 1 – Dostupnost center případně Stabilizace a rozvoj měst a obcí – prioritní osa 2.

Venkovní koupaliště

I přesto, že se Třeboň nachází v oblasti rybníční soustavy, kvalita vody v rekreačních rybnících je v posledních letech poměrně špatná a ne příliš vhodná ke koupání. V pískovnách, kde je voda poměrně čistá je koupání zakázané. Turisté, kteří v letní sezóně navštěvují treboňské lázně, zde obvykle tráví delší dobu své dovolené. Procedury jim však nenaplní celodenní program. Jako vhodný doplněk bych viděla venkovní bazén. Došlo by opět k zatraktivnění oblasti a tím pádem i ke zvýšení její prestiže. Vhodné by bylo vybudovat jej v blízkosti buď lázní Aurora nebo Bertiných lázní, tak, aby se zvýšila nabídka služeb těchto zařízení. Přesto, že majitelem lázní je město Třeboň, koupaliště by mohl vybudovat a následně provozovat soukromý subjekt. Je to další možnost pro realizaci podnikatelského záměru. Vhodný subjekt by mohl žádat o dotaci z evropských fondů. Došlo by ke zvýšení kulturně – rekreační vybavenosti lokality. Pokud by byl projekt schválený, šlo by jej spolufinancovat z ROP JZ prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu.

Zvyšování lázeňského standardu

V této oblasti vidím dvě hlavní priority a to v rozšíření balneoprovozu v Bertiných lázní a zateplení budov Lázní Aurora. Došlo by tak opět ke zvýšení standardu nabízených služeb, a tak i ke zvýšení konkurenceschopnosti lázeňského města. Lázně jsou v majetku města, které by mohlo žádat o dotaci na tyto dvě priority. Finanční podpora by mohla být směřována z OP ROP NUTS II JZ, prioritní osa 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí, nebo prioritní osa 3 Rozvoj cestovního.

Závěr

Cestovní ruch a zejména zdravotní turistika v sobě skrývá značný potenciál. Je patrné, že tato oblast se v posledních letech dynamicky rozvíjí. Má bakalářská práce se na tuto oblast zaměřila z pohledu rozvoje lázeňských služeb Třeboňska z finančních prostředků Evropské unie. Snažila jsem se v teoretické části sestavit jasný přehled faktů o lázeňství, regionálním rozvoji a programovém období 2004 - 2006. Zdánlivě odlišné oblasti spolu velmi souvisí a jedna navazuje na druhou.

Třeboňsko, které bylo tradiční zemědělskou oblastí, se stále více orientuje na rozvoj cestovního ruchu s lázeňstvím s dlouholetou tradicí, které se musí přizpůsobit novým trendům a požadavkům klientely. Tím dochází k celkovému rozvoji Jihočeského kraje a celého regionu. Prioritu vidím ve zdravotních wellness pobytech, ekologické turistice, společenských a kulturních aktivitách ve vazbě na kulturní a historické památky. Evropská unie je tomuto trendu nakloněna, o čemž svědčí i směr finanční podpory z evropských fondů. Myslím si, že cíl teoretické části mé bakalářské práce jsem naplnila. Vznikl přehled teoretických údajů založený na daných faktech.

Praktická část práce vycházela z nutnosti prostudovat materiály k projektu rozvoje lázeňských služeb v oblasti Třeboňska, které byly podporovány z finančních prostředků Evropské unie. Zde jsem spolupracovala s městem Třeboň, které bylo předkladatelem a realizátorem daného projektu. Oslovila jsem pana Aloise Vlacha, vedoucího odboru rozvoje a investic na Městském úřadě v Třeboni, který mi poskytl koncepční materiály k danému projektu. Pokusila jsem se o jeho zhodnocení a na základě toho zároveň o nastínění „bílých míst“, kde se naskýtá možnost pro participující subjekty žádat o finanční podporu z prostředků evropských fondů v programovém období 2007 – 2013. Určila jsem několik zásadních oblastí, o kterých se domnívám, že jsou právě těmi „bílými místy“, a že se pro ně naskýtá možnost jejich realizace. Jejich uskutečněním by došlo ke zkvalitnění nabízených lázeňských služeb jako celku, do kterého nezahrnuji pouze léčebné procedury, ubytování či stravování, ale i například celkový dojem okolního prostředí, možnost sportovního a kulturního vyžití aj., které jsou uvedeny v mé práci. Cíl práce se mi tedy podařilo i zde splnit.

Zároveň si uvědomuji, že jako protipól vyššího standardu a kvality je pak i odvíjející se vyšší cena léčebného poukazu, tak i rekreačního ubytování, či restauračních zařízení. Třeboň se tak stává městem vyšší cenové kategorie, což by se do budoucna mohlo projevit

nižší masovostí v návštěvnosti. Vlastní město má kapacitu do jisté míry omezenou a vyšší luxus představuje i vyšší ceny a zároveň i vyšší výnosy. Avšak negativní sociální dopad vidím na sociálně slabší občany, především pacienty, kteří do Třeboně přijíždějí zejména za účelem léčby, pro které by se v budoucnu mohl stát pobyt nedostupný.

Nesmíme zapomínat ani na místní obyvatele. Jaké dopady může mít realizace pro ně samotné? Na jedné straně vznikají nové pracovní příležitosti, místní občané mohou využívat služby lázeňských zařízení, žijí ve městě, které je i díky finančním prostředkům generovaným právě lázněmi pěkně udržované a čisté. Na straně druhé díky zvyšujícímu se standardu rostou i ceny služeb ve městě. Zvyšují se životní náklady místních obyvatel, neboť například služby, které využívají majetnější lázeňští hosté stojí stejně i pro obyčejného člověka žijícího v Třeboni. Řada místních občanů si také stěžuje na letní sezónu, kdy se město stává příliš rušným, neprůjezdným, téměř bez možnosti parkování. Zde tedy vidím dva protipóly a je těžké říci, kterému dát přednost.

Já osobně se přikláním k rozvíjení lázeňství i města. Domnívám se, že vyšší náklady pro místní obyvatele spojené s vyšším standardem nepřevyšují příjmy, které z rozvoje lázeňství a města plynou. I přesto, že jsou zde například restaurace a jiné služby vyšší cenové kategorie, místní zde naleznou i služby cenově standardní. Také si myslím, že většina obyvatel Třeboně je ráda, že žije v pěkném městě s možností sportovního a kulturního vyžití, byť je to někdy na úkor již zmiňovaných vyšších životních nákladů.

I při možnosti čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie nesmíme zapomínat na důležitost snižování provozních nákladů, neboť tím lze dosáhnout nejlepších ekonomických výsledků a současně jsme schopni rychle reagovat na změny, které by mohly nastat ve zdravotnictví, pokud by zdravotní pojišťovny přestaly v takovém rozsahu přispívat na léčbu a na trhu by nebyl dostatek koupěschopných klientů. Nový směr, kterým se treboňské lázně ubírají jsou wellness pobyty, tím se přibližují moderním evropským trendům, prosperita lázní by tak měla být do budoucna zajištěna, ale z pohledu obyčejného člověka se lázeňská péče může stát nedostupným luxusem. Domnívám se, že lázně by se zatím měly ubírat „zlatou střední cestou“. Ano, je dobré být připraveni na možnost, že zdravotní pojišťovny přestanou přispívat na lázeňské pobyty a bude nedostatek klientů – pacientů, a proto jako pozitivní hodnotím nabídku wellness pobytů pro samopláteckou klientelu. Na druhou stranu zdravotní pojišťovny dosud na lázeňské pobyty přispívají, a proto si myslím, že lázně by tu měly být s nabídkou služeb i pro pacienty, kteří si samoplátecký pobyt nemohou dovolit. Jednostrannou orientaci pouze na wellness pobyty proto nevidím jako vhodnou volbu.

Literatura

- 1) INDROVÁ, J. a kolektiv, *Cestovní ruch: (základy)*, Praha: Oeconomica 2007, ISBN: 978-80-245-1252-5 (brož.)
- 2) INDROVÁ, J., *Cestovní ruch a EU : sborník přednášek z mezinárodní konference 7.9.2001 - VŠE Praha*, Praha : Konrad-Adenauer-Stiftung : Centrum evropských studií, 2001, ISBN: 80-245-0259-3 (brož.)
- 3) KNOP, K. a kolektiv, *Lázeňství : ekonomika a management* , Praha : Grada, 1999, ISBN:80-7169-717-6 (brož.)
- 4) BURACHOVIČ, S., Weiser, S., *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Praha : Libri, 2001, ISBN: 80-7277-048-9 (váz.)
- 5) ISBN: 80-7042-580-6 (brož.), *Region, služby, cestovní ruch : (sociodynamické faktory rozvoje regionů) : sborník přednášek*, Ostrava : Ostravská univerzita, 2001
- 6) JANÍČEK, L., DRDLA, M., RAIS, K., *Evropská unie : instituce, ekonomická, bezpečnostní a sociální politika*, Praha : Computer Press, 2002, ISBN: 80-7226-819-8 (brož.)
- 7) *Průvodce fondy Evropské unie / [zpracoval Interel EPA a CC]*, Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2006, ISBN: (brož.)
- 8) *Česká republika 2004-2006 : Rámec podpory Společenství*, Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004

Internetové zdroje

- 9) Vše o Evropské unii, dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz>>
- 10) Fondy Evropské unie, dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/>>
- 11) Průvodce světem finančních podpor, dostupné z WWW: <<http://ww.edotace.cz>>
- 12) Dotace help, dostupné z WWW: <<http://www.dotace-help.cz>>
- 13) Evropská unie, dostupné z WWW: <<http://www.evropskaunie.123.cz>>
- 14) Aplikace marketingu, dostupné z WWW: <<http://www.cestovni-ruch.cz/zdroje/lazne-marketing.php>>
- 15) Centrum pro regionální rozvoj České republiky, dostupné z WWW: <<http://www.crr.cz>>

- 16) Regionální rozvojová agentura jižních Čech, dostupné z WWW: <<http://www.rera.cz>>
- 17) Třeboňsko, dostupné z WWW: <<http://www.trebonsko.cz>>
- 18) Margarita SPA, dostupné z WWW: <<http://www.margarita.cz/history.htm>>
- 19) Sdružení lázeňských míst ČR, dostupné z WWW: <<http://www.spas.cz/historie.htm>>
- 20) Servery Jihočeského kraje, dostupné z WWW: <<http://www.kraj-jihocesky.cz>>
- 21) Atlas Česka, dostupné z WWW: <<http://www.atlasceska.cz>>
- 22) Oficiální portál pro podnikání a export, dostupné z WWW:
<<http://www.businessinfo.cz>>
- 23) Evropská komise, dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu>>
- 24) Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, a.s., dostupné
z WWW: <<http://www.rra.cz>>

Seznam tabulek, grafů, obrázků a příloh

Tabulka 1.: Přehled Lázeňských kapacit Jihočeského kraje

Tabulka 2: SWOT analýza na oblast lázeňství v Jihočeském kraji

Graf 1. Průměrná doba pobytu v českých lázeňských zařízeních 1995-2006

Obr. č. 1. Bertiny lázně

Obr. č. 2. Lázně Aurora

Obr. 3. Zařazení operačních programů do soustavy strategických dokumentů.

Příloha č. 1.: Lázeňská místa v ČR

Příloha č. 2.: Místa v ČR s vyhlášeným přírodním zdrojem

Příloha č. 3.: Celkové alokace EU na strukturální fondy a Fond soudržnosti na období
2004 – 2006 (v cenách roku 1996)

Příloha č. 4.: Přehled operačních programů 2007 – 2013

Příloha č. 5.: Přehled operačních programů a jejich vazba na příslušné strukturální fondy